

ONOMASTICA

No. 9

М. БОРОВСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКЕ
МІСЦЕВЕ Й ОСОБОВЕ НАЗОВНИЦТВО

В ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІЙ БОТАНІЧНІЙ
ТЕРМІНОЛОГІЇ

UKRAINIAN TOPO- AND ANTHROPOONYMY
IN THE INTERNATIONAL BOTANICAL
TERMINOLOGY

Вінніпег

1955

Канада

Накладом Української Вільної Академії Наук

НАЙБІЛЬША НАДІЯ НА ПОСТУП ЛЮДСТВА – В КООПЕРАЦІЇ

Під час коли в конкуренційній системі переважав і буде переважати клич “ДЛИ І ПАНУЙ”, підставою кооперації все була і буде **ЄДНІСТЬ**, основана на дружбі, добрій волі і взаємному добробуті.

Піддержуйте тому кооперацію! Вступайте в члени!

Користайте з послуг! Жадайте інформацій!

**Carpathia Credit Union
Society Ltd.**

862 Main Street

Winnipeg, Man.

ONOMASTICA
IX

М. БОХАСЬКІ
UKRAINIAN CANADIAN WELFARE SERVICES INC.
2445 Bloor Street West
Toronto 21 — Ontario

D. Musant

UKRAINIAN FREE ACADEMY OF SCIENCES

Series: ONOMASTICA

Editor-in-chief J. B. Rudnyc'kyj

№ 9.

M. BOROVSKYJ

М. БОРОВСЬКИЙ
ТОПО- І АНTHРОПОНІМІЯ
УКРАЇНСЬКА
ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА БОТАНІЧНА ТЕРMINOLOGIЯ

UKRAINIAN TOPO- AND ANTHROPOONYMY IN THE INTERNATIONAL BOTANICAL TERMINOLOGY

WINNIPEG

1955

PUBLISHED BY THE UKRAINIAN FREE ACADEMY OF SCIENCES

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК

Серія: НАЗВОЗНАВСТВО

За редакцією Яр. Рудницького

Ч. 9

М. БОРОВСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКЕ
МІСЦЕВЕ Й ОСОБОВЕ НАЗОВНИЦТВО
В ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІЙ БОТАНІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

ВІНИПЕГ

1955

НАКЛАДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК

In memory of Prof. **O. Janata.**

Пам'яті проф. Олександра Яната.

Published with financial support of the Ukrainian National Association of America.
Видано з допомогою Українського Народного Союзу в Америці.

Printed by The New Pathway

ВІД АВТОРА

Ця праця спогатку була виготовлена як ботанігна розвідка під назвою "Україніка в ботаніці". Під такою назвою вона фігурувала на наукових конференціях НТШ в Торонті (1952) і УВАН в Нью Йорку (1954). На обидвох конференціях праця дістала прихильну оцінку. Однак, щоб вона не залишилась в архівах цих інституцій, а побагила світ та стала доступна ширшим колам нашого громадянства, я, на пропозицію проф. д-ра Я. Рудницького в Вінніпезі, цю працю дещо зреформував, пристосувавши її до вимог ономастички, що давало вигляд на видання її другом в цій серії УВАН. Пороблені зміни не зменшили вартості праці її у сенсі назовництва, до якого своїм характером вона зовсім надається.

В кінці праці, як додаток, виписав я повні імення авторів рослин (їх винахідників). Ці імення стоять при кожній рослині скорогені до ініціялів. Тяжко нераз відгадати хто був той автор. В наших же ботаніках повних імен авторів рослин я не здивував, тому постараєся зібрати та роз'яснати ініціали наскільки міг і подав їх для зацікавлених.

Другим додатком, який вважаю потрібним подати, є т. зв. клюг до класифікації вищих рослин в українській мові, якого я теж не міг знайти в наших ботаніках і збирав окремо порозкидувані назви родів рослин по різних наших природничих працях. Врешті кільком родам рослин дав свої назви, маючи назви окремих характерних рослин, що належать до того ж роду.

При нагоді друкування цієї праці, рахую своїм міллим обов'язком зложити сердегну подяку п. проф. д-ру Архімовичеві А. з Нью Йорку за перегляд рукопису, цінні вказівки і прихильну оцінку. Проф. Г. Гордієнкові з Філадельфії за поміг при збиранні "україніки", та проф. д-ру І. Огієнкові з Вінніпегу за ласкавий дозвіл користати з його цінної бібліотеки.

За всі завважи, доповнення, які хто мав би до цієї праці і був би ласкавий заслати їх на мою сталу адресу в Вінніпезі 509 Стелла Аве., або на адресу УВАН в Вінніпезі, буду незмірно вдягний.

Автор.

ВСТУПНІ УВАГИ

В науковій т. зв. бінарній номенклатурі рослин європейської флори, ми знаходимо досить багато рослин, що мають видову назву "україніка" чи "рутеніка". Крім того є багато рослин з назвами українських провінцій, міст, рік, гір, нашого степу, моря і т. п.

В цій праці зібрано всі ці рослини в одне ціле з різних ботанік, номенклатур рослин, природничих праць, енциклопедій і т. п. Тут же поруч подано і синоніми цих рослин, якщо такі здібались, що правда, при рослинах з кількома назвами, не вдалось здебільшого зазначити, котра назва рослини була перша, згідно з правилами ботанічної номенклатури.

Для кращого перегляду самих назв рослин, матеріал үпорядковано не за систематикою рослин, а по окремих відділах (тожніх назв). Кожна рослина описана за правилами скороченої номенклатури та подана її родова принадлежність. Крім цього, до цієї праці включено рослини з назвою "Pontіка", як південну частину нашої степової України з Кримом, що має т. зв. pontійську флору. Тут же подано відділ "Степпоза", що характеризує багату рістнію нашого степу і має рослини тієї ж назви. Далі, зібрано всі рослини, що носять назву - ймення старих прамешканців наших земель — кімерійців, скитів, сарматів. Рівно ж влучено відділ під назвою "Україніка в палеоботаніці". В цьому відділі зібрано рослини з доісторичної доби наших земель, коли в Україні був тропічний чи субтропічний клімат з відповідною флоорою і фавною. Ці рослини знайдено в Україні після археологічних і геологічних розкопів і дано їм відповідні назви. На закінчення вміщено відділ з рослинами, що мають назви особових імен - прізвищ наших вчених дослідників, природознавців, яких науковий природничий світ вшанував, залишивши іх імення на вічно при наших рослинах.

Тут слід відмітити, що багатство української природи в ранній нашої історії тягнуло вчених природників на наші землі для дослідження нашої цікавої флори й фавни. Вони або подорожували в наш край (Паллас 1741 - 1811, Гумбольдт 1769 - 1859, Педебоур 1785 - 1831, Юнзіль і інші), або висилали туди своїх асистентів чи кореспондентів (Маршал Біберштейн 1769 - 1829, Рупрехт Е., Ергарт 1700 - 1756 та інші), або вели цю роботу зби-

рання потрібних ім матеріалів через знайомих українських інтелігентів, любителів природи (Ліней 1707 - 1775 з О. К. Розумовським*) 1748 - 1822) і т. д.

А треба відмітити, що Україна-Русь в ті часи була широко відома в світі. Наш Київ був культурним центром Сходу Європи. Багато нашої молоді тоді студіювало в західних, закордонних школах, і навпаки. Цей потяг нашої молоді і вчених на Захід продовжувався й пізніше. Згадати б хоч би братів Семиренків, Платона і Василя, які студіювали в Паризькій Політехніці технологію с. г. і які опісля стали основоположниками цукроварства не тільки на Україні, але й в цілій Росії. Отже лучність України з Заходом була тісна і широка. В наслідок цих подорожей і зносин, вчені природознавці залишили нам нестерті пам'ятки з своїх праць в науці природознавства — ботаніці, давши деяким спеціальним рослинам нашої флори назви нашого народу, краю тощо.

*) Розумовський Олекса Кирилович (1748-1822) — син гетьмана Кирила Розумовського, державний діяч, опікун Московського університету, голова Т-ва Дослідників природи, організатор частих ботанічних екскурсій. Мав свій власний ботанічний сад в м. Горенках, що до 1830 року вважався за одне з чудес Москви. (За Енцикл. Брокгауза). З цього свого саду він висилав (через царію Катерину) Ліннееві послини до гербарія. (Див. "Reader's Digest" June 1952, ст. 95). За Альхімін цей сад в початках 19 ст. мав не менше 8,000 видів чужоземних рослин.

I.

МІСЦЕВЕ НАЗОВНИЦТВО — ТОРОНОМІКА

I. UKRAINICA.

Україна належить до країн східної Європи. Вона творить т. зв. міст поміж середньоморськими краями та Балканами і сходом Європи. Посередньо вона сусідує з західною і Малою Азією. Простір її — від західних Карпат (Словаччина) попри Чорне й Озівське море до Кавказу — це її довжина. А від Чорного і Озівського моря на південні і кінчачючи Слобожанщиною та Поліссям на півночі — це її ширина. Земля-ґрунт України в більшості чорнозем, що займає найбільший простір в Європі. Завдяки доброму кліматові та родючій чорноземлі — Україна має багату, своєрідну флору. Її широкі степи та барвистий лісостеп без порівняння більші, як де в Європі. Наша Таврія (Крим) багата на середньоморську флору, де росте багато ендемічних рослин. Через це властиво, природничий світ цікавився нашою країною з заранні її історії.

Нижче подаю тих кільканадцять рослин, з назвою Україніка, що занотовані в різних ботаніках, як також ті, які я здібав у ботанічних садах Європи, де, як звичайно, кожна рослина має свою наукову (латинську) назву, вписану на табличці.

Не будемо спинятись над тим, коли саме, де саме та при яких обставинах той чи інший вчений досліджував рослинність України, бо, зрештою, для цього тепер немає матеріалів. Подам лише ботанічну назву рослини, скорочене ім'я її винахідника, українську назву рослини, де вона здібається та хто її ще згадав чи описав.

Scabiosa ukrainica L. (Лінней). Пастілка українська (бліі волошки). Рослина дворічна, 15-55 см. висоти. Росте на пісковатих землях, на горбках на Поділлі, Київщині, Херсонщині, Катеринославщині, на Таврії. Описали її в своїх творах ще проф. Яната (Ян), Рогович (Рог), Шмальгаузен (ШМ) Родина Dipsaceae. Цю рослину здібав я в бо-

танічних садах — у Варшаві (1922) і Мюнхені (1946), під тією ж назвою на табличках. Цю рослину, з дозволу дирекції саду, я посіяв в ботанічному саді в Празі (чеській), з насіння, що привіз із Варшавського бот. саду. Ця рослина рахується прарабкою відомих в світі квітів скабіоз.

Nepeta uscrainica L. синонім — *N. parviflora* M. B., а за Станков. Тал. *N. Sibirica* M. B. Меліса українська (степова м'ята). Трівка рослина, 20—40 см. вис. Росте по горбах в наших степах, на півд. Поділ., Полт., Харк., Запор., Одес., Рост. Крим. Опис: Рог. Ян. Шм. Станк. Цю рослину здивав я в бот. саді в Празі, як рівно ж була вона і в Варшаві. Рослина досить гарна як окрасова квітка, з великими, порівнюючи синіми квітами. р. Labiatæ. В Канаді (Альберта) "Dominion Experim. Stat. Beaverlodge 1937-47 — має: *Nepeta Ucrainica*.

Та ї в Манітобі (Канада) квітарня і шкілка дерев Скінерса вивела новий сорт непети, батьками якої були — *Nepeta uscrainica* i *N. mussini**). (Scanner's Nursery 1934, No. 34).

Linum uscrainicum Czern. (син. *L. tauricum*. Willd.). Лен український. Трівка росл. 15—20 см. вис. Росте на валнистих ґрунтах на півдні України і в Таврії. Своїм оригінальним великим синім квітом може сміло оздоблювати різні квітники. Рахується нашим ЕНДЕМОМ**). Тип в Харкові. Опис. Флора XIV (син. вз. з Мельн.) Родина: Linaceæ.

Linum usitattissimum ssp. *scopulans*, var. *uscrainicum* Elladi. Лен український*). Описаний в Америці А. С. Dillman-ом*) (дивись література). Род.: Linaceæ.

Stipa uscrainica P. Smirn. (= *S. tirsia* Zaless). Ковила українська (тирса). Найтиповіша трава в сухих степах України. Опис її є в Лавренка в "Нарисі рослинності України". Згадка про неї у Н. Г. Махова — "Грунти України", Харків 1930. Дехто з ботаніків твердить, що ця трава мігрувала на Україну з Балкану як *S. pennata* L. Однак тут силь-

*) Наводжу тут цей дрібний факт скрищення нашої непети з іншими, бо він лише раз доказує, що наша багата і цікава флора від давна збагачує світ матеріалами для модерного квітівства (тульпани, крокуси, мускарі), хліборобства (пшениці, вівси), промислу (крим-сагіс, тау-сагіс, як кавчуконосні) і т. п.

**) Насіння цього лену дістали американці від проф. Вавілова в 1930 році, а також пізніше в р. 1953 від Катерини Елладі. Насіння походить з Чернігівщини.

***) Ендемі від грецьк. ἐπ — внутрі і δῆμος — народ, внутрі чи серед народу. Ендеми бувають і палео (палеоендеми) і нео (неоендеми). Ендемічний - місцевий, що має малий ареал розповсюдження.

но розрослась а потім з неї став виділений вид україніка.
Род: Gramineae.

Hedysarum ucrainicum Kaschm. (син. *H. polymorphum* Led. var. *ucrainicum* Schiriaew). Комониця українська. Трівка мотилькоцвіта рослина, до 20 см. вис. Росте на крейдяних відслоненнях Донеччини та східн. Харківщини. Наш ендем. Опис. Махов (Енцикл. Українозн. 1952), Станк-Тал. Род: Papilionaceae.

Torilis ucrainicus Spr. (= *T. microcarpa* Bess). Ошипок український. Однор. рос. 40—100 см. вис. На камінистих місцях в зарісниках на Под., Одещині, Херс. Донб. Опис. Гегі, Станк - Тал. Род: Umbelliferae.

Rumex ucrainicus Fish. Щавель український. Онд., 10—30 см. вис. На вогких, піскуватих землях Под., Вол., Київ., Полт., Херс. Кат. Опис. Шм. Станк. Род: Polygonaceae.

Crataegus ucrainica Pojark. Глід український. Колючий кущ або деревце. Цвіти білі, ягоди червоні. Росте по горbach в чагарниках на Київ., Черн., Кам. Под. Вин. Опис. Станк. Тал. Род: Rosaceae.

Gagea ucrainica Klok Звіздень український. Мног. Росте на піскуватих схилах на Миколаївц., Запоріжжі. Ця дика квітка належить до род. лелійових. Liliaceae.

Gypsophila ucrainica Kleop. Лищиця українська (лисиця, лишиця). Одн. росл. 25—65 см. вис. Росте в соснових лісах на Київщині Опис: Станк. Тал Сагуophylaceae.

Tragopogon ucrainicus Art (T. floccosus cuct. fl. ист.) Пабородник український Одн. 30-80 см. вис. Росте на пісках Харк., Київ., Черн., Полт., Опис: Станк. Род: Compositae.

Anemone pulsatilla var. *ucrainica* Uhr. (син: = *Pulsatilla grandis* Wenderoth). Праліска українська, Мног. 5-40 см. вис. Росте на сух. місцях на Поділ. Опис: Станк. Тал. Род: Ranunculaceae.

Glycine hispida Max. var. *ucrainica*. Соя українська. Помідори з Манджурії. Давно плекається в Україні. В сортовипробуванні є з 1928 р. Описана в "Руководство..." (див. література). Родина Papilionaceae.

Alsine ucrainica Spreng. Мокрець український. Одн. до 10 см. вис. Росте на вогких, піскуватих місцях на Київ., Под., Херс. Катер. Опис. Гегі. Сагуophyllaceae. (Див. далі — Україніка в палеоботаніці).

II. RUTHENICA.

Слово "Рутеніка" взято, звичайно, як стару латинську назву нашого народу, що принята ще й сьогодні в папських енцикліках у Римі. Докладну розправу про назву Рутенів, Рутенус ітд. маємо в творі Б. Унбегавна "L'origin Du Nom Des Ruthenes" видання ЎВАН, 1953, Вінніпег. У всякому разі ця назва стосується українців, а не росіян. Рівно ж не треба змішувати назву французької провінції Рутеніка, що пишеться Rutenica, а не Ruthenica. Природознавчий науковий світ, вивчаючи нашу флору, багатьом особливим рослинам дав назву Рутеніка.

Fritillaria ruthenica Wikstr. Вінець український. Трівка, ранньо-весняна квітка, з родини лелій, 15-50 см. височини. Росте дико на лугах і в зарісниках на Київ., Полт., Харків., Херс. Цвіти темно червоні, зібрані кільцем на вершку стебла так що поверх них сторчить пучок листя. Цвіте в 4-5 міс. Походить з Ірану, Турції. У нас добре асимілювалась. Опис. Рог., Шм., Гагі. В північн. Канаді (Манітоба), здібав я цю квітку в квітюрні Дрорморе під назвою рутеніка. (Crown Imperial Ukrainian.) Цікаво що тут вона не вимерзає. Род: Liliaceae.

Centaurea ruthenica Lam. Блават український. Трівка росл. 50-100 см. вис. росте на валнистих горбках і в степу Под., Вол., Галичина., Херс. і в Таврії. Опис: Рог., Ян., Верхратський (Вх.). Цю рослину здібав я в бот. саді в Мюнхені під назвою україніка. Род. Compositae.

Buldocodium ruthenicum Bunge. (= *B. versicolor* Spr.) Брандушка українська. Трівка цибулькова росл. 8-13 см. вис. Росте на луках, в степах, на горбках і в чагарниках на Полт., Київ., Херс., Катер. Тавр. Опис. Рог. Анненков (Ан.) Рослина є ранньо весняною квіткою що цвіте рожевими квітами разом з нарцизами і туліпанами. Род: Liliaceae.

Erodium ruthenicum M. B. Бузьочник український (Бузьки). Мног. 20-70 см. вис. Росте на пісковатих, камінистих місцях і в зарісниках: Под., Херс., Полт., Катер., Таврія. Описана ще у Флора XIV. Род: Geranicaceae.

Centaurea ruthenica var. *hispida* Korsh. = *C. Taliewii* Kleop. Блават український. 25-27 цм. вис. Росте в степах України на солонуватих ґрунтах між тирсовою. Цвіти жовто-кремові. Може служити як декоративне — на бордюри. р. Compositaceae.

Cytisus ruthenicus var. *Zingerii* Nenuk = *C. ratisbonensis* (регенсбурзький) ssp. *ruthenicus* Syt. = *C. ruthenicus* Litw. = *C. Zingerii* Krecz. Рокитник український. Кущик на сухих схилах та на окраїнах лісів в середній частині України. Описав Станк. Род: Papilionaceae.

Echinops Ruthenicus Bieb (M. B.) (= *E. Ritro* L.). Крутай український (головатень). Трівка рослина 30—100 см. вис. Росте в наших степах дико як інгродієнт, на кам'янисто-валнякових місцях Под. Полт. Херсон. Таврії. Опис. Рог. Шм. Ян. Родина — Compositae. Тому що рослина досить ефектовна, декоративна, її віддавна плекають в цвітниках (бордюри). Здібав її і в Асінібойн парку в Вінніпегу 1952-3 р. В ботанічних садах вона фігурує під назвою *E. Ritro*. В перекладі на нашу мову це значило б — їжаковатий їжак морський, бо слово *Echinus* — їжак і *Ritros* — морський їжак. А дійсно, відзвілі головки крутая цілком нагадують морського їжака і формою і кольором. Ліней неміг його інакше назвати. Натомість Маршал Біберштейн назвав його рутеніка а Б. Куртіс в своїм — "Curtis's Botanical Magasine" 1846 назвав — "Рутенікус *Ritro*", поставивши рутеніку на місці родового імення, щоб зазначити, що рослина характерна для наших теренів.

Cytisus ruthenicus Woll (Fisch). = *C. biflorus* Led. Рокитник український. Кущ до 1 мет. вис. з жовтими, рясними ґронами цвітів. Росте в степах по горбках, і в зарісниках та в лісостепу України (Под., Галич.) Опис. Рог., Ян., Ан., Маковецкі і Гегі. Род: Papilionaceae.

Lycium ruthenicum Murr = *L. tauricum* Pall = *L. glaucum* Miers. Дереза українська (лицій, лиціон). Кущ до 2 мет. вис. Росте в підлісках, по горбах і ровах на Київ., Полт., Харк. Ягоди чорні відрізняються від дерези звичайної, що здіблюється майже по цілій Європі і має червоні ягоди. Опис: Ан., Верх. Род: Solanaceae.

Melilotus ruthenicus Ser et M. B. Буркун український. Двор. 20-50 см. вис. Росте на солонцеватих землях в степової Україні. Опис. Гегі. Род: Papilionaceae.

Ornithogalum ruthenicum P. C. Bouche. Растка українська. Трівка цубулькова рослина, до 20 см. вис. Росте на луках, полях і горбках на Под. Київ., Вол. Опис. Гагі. Род: Liliaceae.

Anthemis ruthenica M. B. (= *A. arvensis* var. *ruthenica* Schmalh.) Роман український. Одн. 20-45 см. вис. Це одна з квіток нашого барвистого степу, де часто виступає масово поруч інш степових цвітів. А на запущених полях — поруч з мачком та волошками. Под. Київ. Полт. Харк. Херс. Кат. Тавр. Опис: Ян., Шм., Рог. Род: Compositae.

Alopecurus ruthenicus Weinm. Китник тростиновий. Трівка трава, 30-100 см. вис. Росте по берегах Дніпра на Київ., Полт., здібається і на Под. Опис: Рог., Талі., Гагі. Род: Gramineae.

Agropyrum ruthenicum Griseb. Пирій український. Пашна трава. Як галофіт на засолених лугах і на приморських пісках Чорного і Озів. моря, в низинах рік: Дніпра, Дністра, Буга і Інгула. Опис: Л. Лисенко в "Дикоростучі кормові злаки" Науковий Бюлетень УТГІ ч. 27-30, 1952. Род: Gramineae.

Galium ruthenicum Willd. Дівунка українська. Трівка 20-80 см. вис. Росте на горbach, узбіччах, і на пісках в півд-східн. степах України. Оп: Тал.-Станк. Род: Rubiaceae.

Geranium ruthenicum Uechtr. (= *G. Sibiricum* L.). Журавець український. Одн. 15-40 см. вис. Росте на луках, в зарісниках і по горbach Київ., Полт., Под. Оп: Гегі. Род: Geraniaceae.

Ferula ruthenica Spr. Батіжник український. Мног. 60-100 см. вис. з родини парасолькових. Здібається в степах Херсонщини. Опис: Гегі. Род: Umbelliferae.

Peucedanum ruthenicum Bieb. (M. B.), Смовдь українська. Мног: 50-70 см. вис. Росте на горбках в степах і в зарісниках. Харк. Полт. Одеса. Оп. Гегі, Тал. Род: Umbelliferae.

Potentilla ruthenica Steud. Перстач український. Мног. 20-40 см. вис. Росте на узбіччах у зарісниках Київ., Под., Вол., та інш. Опис: Гегі. Род: Rosaceae.

Iris Ruthenica Ker-Gawler. Коситець український. Многор. Росте на півд. сході України і в Румунії. Щікаво, що росли-

на розмножується насінням при помочі муравлів і гризунів. Про рослину згадує проф. Гегі в "Illustr. Flora von Mitt. Europa" т. 2.

Camphorosma ruthenicum C. A. M. (= *C. Lessingii* Litv.)
Камфорозма українська. Півкущ, 25-80 см. вис. Росте на солонцях і на крейдових землях на півд. сході України. Пахне камфорою. Бурян. Оп: Станк. Тал. Род: Chenopodiaceae.

Sagex ruthenica Krecz. Осока українська. Мног. 15-35 см. вис. Росте по горбах і на схилах та в рідких лісах на Харк. Київ., Вороніжщ., Оп: Тал. Станк. Род: Cyperaceae.

Sempervivum ruthenicum Schnitt et Lehmann. (Koch) (= *S. globiferum* L.) Роївник український (заяча капуста). Мног. 10-35 см. вис. Росте на пісковатих і камінистих землях та в соснових лісах Под., Вол., Київ., Черн., Полт. Опис: Рог., Шм. Род: Crassulaceae.

Tragopogon ruthenicum Bess. Пабородник український. Двор. 35-115 см. вис. Рос на сухих пісках півд. сходу аж до Каспія. Опис: Тал. Станк. Род: Compositae.

Trigonella Ruthenica — (?). Зазначена в англ. природознавця Кларка (див. література), і подана без автора назви рослини. Можливо що це буде *Melilotus coeruleus* Desr. (синон: *Trigonella coeruleum* Ser.) Буркун синій (гуньба), що росте в степах України. Нарід подекуди називає його — грецьке сіно (з чеського). Род: Papilionaceae.

Salsola ruthenica Iljin. Курай український (колючка перекотиполе). Однор. до 100 см. вис. Бурян з родини лободових. Росте на пісковатих, солончаках, по берегах рік в Одесч., Запоріжжі, Донеч., в Криму і скрізь на укр. землях. Род: Chenopodiaceae.

Цікаво що цей бурян занесений до Канади і ЗДА. Є припущення, що занесли його сюди наші переселенці. Тут він сильно розмножився і став докучливим буряном. Звуть його тут Russian thistle (common saltwort). Цей бурян дісталася Канада від нас як реванж за канадійський на Україні, якого наші люди прозвали — водяна зараза (чума) (*Eloëa canadensis* Rich.) і яка стала на Україні не менш докучлива через постійне заасмічування наших ставів, озер і тихо пливучих рік.

III. PODOLICA.

Поділля — це одна з найкращих і найбагатших частин України. Розположене воно на півд. заході України, між ріками — Дністром і Богом. Західня границя його — ріка Золота Липа. Південна границя його це — причорноморська низинна (гран. Херсонщини). Коли говориться про край молоком і медом пливучий то це відноситься в першій мірі до Поділля, де т. зв. подільський чорнозем родить прекрасні хліби а чудові подільські сади — першоклясні овочі. Не даром Поділля зазнало не одної чужої навали в ранні своєї історії. Флора Поділля є надзвичайно багата. Тут скучено кілька флористичних періодів, що порівнюючи мало були заторкнені льодовиками та виливами морської води в часи забурень земської кори. Особливо це відноситься до т. зв. теплого Поділля.

Alyssum podolicum Bess. Бурачок подільський. Мног. 15-20 см. вис. Росте на Под. Вол., Київ., Черн. Опис. Гагі. Род: Crucifereae.

Cytisus podolicus Blocki. Рокитник подільський. Кущ, що росте на окраїнах лісу в чагарниках на Буковині, Поділл. (Кам'янець), Станисл., Львівщ. Опис. Станк. Род: Papilionaceae.

Erigeron podolicus Bess (= *E. acer podolicus* Schmalh.). Злинка подільська (загадка). 40-60 см. вис. Росте в степах на схилах Под. Вол. Молдавія. Оп. Станк. Род: Compositae.

Polygala podolica D. C. (= *P. comosa* ssp. *Podolica* Schmalh = *P. vulgaris* var. *Podolica* Fedtsch). Корешник подільський. Мног. 15-20 см. вис. Росте на луках і в зарісниках та піскуватих борах Под. Вол., Черн., Київ. Опис Гагі Станк і Флора XIV. Род: Polygalaceae.

Potentilla podolica Blocki. Перстач подільський. Рослина нагадує перстач галицький (Див. *Galicianana*, *Lodomeriensis*). Опис: Гегі. Род: Rosaceae.

Roa podolica Blocki. Тонконіг подільський (висипка). Трава до 70 см. вис. Росте на скалах Под. (Товтри) Ендем.* Оп. Станк. Род. Gramineae.

Thalictrum podolicum Lecayeg. Рутвиця подільська. Мног. 50-70 см. вис. Росте в лісах Поділля. Оп. Гагі і Тал. Род: Ranunculaceae.

Thymus podolicus Kl. et D. - Sch. Чабрець подільський. Мног. до 14 см. вис. Росте по горбах на Под. (Вінничина). Оп. Станк. Род: Labiateae.

Tragopogon podolicus Bess (= *T. stepposa* S. Nic./= *T. brevirostris* var. *podolicus* D. C.). Пабородник подільський росте на луках і в чагарниках Под. Київ. Полт. Хар. Оп. Тал. Род: Compositae.

* Ендеміки Поділля частіше всього виступають на Товтрах (скали на рівністих степах Поділля), як рештки т. зв. "Сарматського моря", що було в третинному періоді на цих землях.

IV. CARPATICA

Карпати це старого укладу гори, що на просторі біля 400 км. тягнуться нашими західними землями з півн. заходу на півд. схід. Верхи гір вкриті рясною альпейською флорою, а Підкарпаття та середні схили гір — прекрасними лісами, які що до кількості деревних порід є найбагатші з усіх наших земель. На Підкарпаттю ліс творять дві головні породи — ялиця (*Abies alba*) і бук (*Fagus silvatica*), що ростуть густими масивами на глинястих ґрунтах. Підніжжя цього лісу творить рідкісний в Європі тис (*Taxus baccata*).

Багацтво карпатської флори природничий світ засвідчив тим, що дав своєрідним гірським рослинам назву гір Карпат. Нище подаємо їх.

Euphorbia carpatica Woloszcz. Молочай карпатський. Мног. 45-170 см. вис. В гірських лісах — на окраях і в чагарниковых схилах (в субальпійській полосі Карпат). Верх. Дністра. Це є карпатський ендем. (Ф) Род: Euphorbiaceae.

Polygala subamara Fritsch. = P. s. carpatica Wolosz. Корешник карпатський. Росте в Чивчинських горах у верхньому Дністрі. Мног. 5-20 см. вис. Оп. Комар. (Флора 14). Род: Polygalaceae.

Gentiana carpatica Wettst. Свічурник карпатський. Росте в наших Карпатах. Описав його проф. Шухевич в своїй книжці "Народні назви ростин на Гуцульщині." Род: Gentianaceae.

Antennaria carpatica R. Br. (Bluff et Fing) (синон: *Gnaphalium carpaticum* Wahlenb). Котячі лапки карпатські, котошка. Трівка росл. до 25 см. височ. Росте в Карпатах на каменистих схилах, полонинах. Описав її Вх. Станк і Г. Гегі. Род: Compositae.

Campanula carpatica Jacq. Дзвіночок карпатський. Трівка росл. до 40 см. вис. Цвіте в червні-липні синю чи біло. В квіткарстві цей наш дзвіночок широко відомий і уживаний длякраси. Описав її К. Фоерстер. Род: Campanulaceae.

Gnaphalium carpaticum (див. *Antennaria*).

Betula carpatica Wet. Береза карпатська. Мале дерево або кущ до 5 метрів височини. Кора на цій березі темно-чорна. Рідкісне дерево в Карпатах, тому часто садять його в парках, в ботанічних садах (Мюнхен) як окрасове. Описав С. Маковецькі і Г. Гегі. Род: *Betulaceae*.

Anthemis carpatica Willd. Роман карпатський (рум'янок). Однор. 20-30 см. вис. Згадує про нього Г. Гагі. Род: *Compositae*.

Anthyllis carpatica Pantocsek. Болгай карпатський (перелет) Мног. росл. 15-20 см. височ. Пашна мотильоквітна рослина на схилах і горбах в Карпатах. Описана Г. Гагі. Род: *Papilionaceae*.

Centaurea carpatica Form. Блават карпатський. Мног. 20-40 см. вис. Росте в кущах, на прилісках і на лісових прогалинах в наших Карпатах. Опис. Г. Гагі. Род: *Compositae*.

Erigeron carpaticus Griseb et Schenk. Злинка карпатська (загадка). Однор. росл. на лугах, полях і в зарісниках Галич. Вол. Под. Описав Г. Гагі. *Compositae*.

Hieracium carpaticum Bess. Корсатка карпатська. Мног. 10-30 см. вис. з род збірноцвітих. Росте в наших карпатах. Опис. Г. Гагі. Род: *Compositae*.

Trifolium carpaticum Porc. Конюшина карпатська. Трівка рослина з родини мотильоквітних. Опис. Г. Гегі. Род: *Papilionaceae*.

Viola carpatica Borbas. Фіялка карпатська. Трівка росл. в Карпатах. Опис. Г. Гагі. Род: *Violaceae*.

Tozzia carpatica Wol. Тозія карпатська. Многор. до 50 см. вис. Опис. Гегі. Род: *Scrophulariaceae*.

Linum perenne var. *carpaticum* Uechtritz. (= *L. extraaxillare* Kit.) Лен многорічний відм. карпатська. 16-30 см. вис. Цвіти ясно сині. Росте у верхів'ях Дністра в Карпатах і на Буковині. Паратип взято з гори Піп Іван, хор. можл. в Будапешті Флора 14. Род: *Linaceae*.

Sedum carpaticum Reyss. Очіток карпатський (тучник). Опис в Маковецького. Род: — *Crassulaceae*.

V. TAURICA.

ТАВРІЯ*) - Крим — це найбільш висунена на південь частина українських земель, що входять чотирокутним півостровом по між Чорне і Озівське море. Північна частина його це продовження нашого південного степу, що вривається на півострів Перекопським просмиком і має південно-степову рослинність. Цей степ де далі на півд. схід підвищується і в решті творить крейдяні гори т. зв. Яйли, що мають чимало, круто спускаються в море. Півд. західне побережжя, знова є децо підвищена рівнина, з середземноморською (чи pontійською) флорою, де не бракує всезелених кущів і дерев. Природа Криму надзвичайно багата, різноманітна, як також і своєрідна через неторканість цього терену льдовиками і водами під час різних геологічних змін. Тому, властиво, тут знаходиться багато ендемічних і реліктових рослин а між ними т. зв. Кримський едельвейз — *Cerastium Biebersteinii* D. C. Род: *Caryophyllaceae*.

Багатство кримської природи з рання притягало увагу вчених природознавців, які своєрідним рослинам Криму дали назви — Тавріка, Коктебеліка (місто), Евпаторія (місто), Анатоліка, Херсонензе. Яліколя (гори), іт., серед яких є досить ендемів (13 рослин — за Бергом).

Alchemilla taurica Juz. Наворотень кримський. Невисока рослина, від 3-20 см. вис. Росте на травнистих горбах в Криму. Опис: Станк. Род: *Rosaceae*.

Asphodeline taurica Kunth. Асфоделя кримська (королівський список). Трівка рослина 40-60 см. вис. з грубим, м'ясистим коренем, вузьким листям і ліліюватими білими цвітами. (The Wise Garden Encyk). Росте по неужиткових схилах в Криму. Декоративна. Род. *Labiatae*.

Cistus tauricus Presl. Цістус таврійський (скельна рожа). Корч, з гарними, рожевими квітами, і всезеленими

*) Таврія походить від назви народу — Таврів, останків Кімерійців, які жили по берегах Чорного і Озівського моря і яких усунули звідти Скити. (див. Скитіка).

листям. Росте по сухих горбах та в рідких лісах в Криму. Декоративне. Опис: "Вайс Гарден Енцікл", Станк. Род: Cistaceae.

Cotoneaster taurica Pojark (= *C. nummularia* cuct. *taurica*) Ірга кримська (скальник). Низький корч (1-1.5 цм.) Росте на гірських схилах в Криму. Декоративна. Опис: Станк. Род: Rosaceae.

Comperia taurica Koch. Зозуленець кримський або комперійський (від міста Комп'єрія в Криму). Мног. 30-50 цм. вис. Росте в гірських лісах в Криму. Декоратив. Опис. Станк. Тал. Род: Orchidaceae.

Crocus tauricus Pur Шафран таврійський (просуленка). Мног. 8-20 цм. вис. Росте на каменистих схилах в Криму як ранньо-весняна квітка. Культивується в цвітниках. Опис. Тал. Род: Iridaceae.

Eremurus tauricus Stev. Еремурус кримський (пустинна свічка). Трівка. 80-180 цм. вис. квітка, з родини лілієвих, гарна в бордюрах. Росте дико на скалах і на осипах в Криму. Декоративна. Опис. Тал. Род: Liliaceae.

Fagus taurica Popl. Бук кримський. Дерево до 50 мет. вис. Це переходовий вид від бука європейського до східного (*F. silvatica* x *F. orientalis*). Росте в кримських лісах. Опис. Станк. Род: Fagaceae.

Festuca taurica Kern (= *F. ovina* var. *taurica* Hack.) Костириява кримська. Трава 40-50 цм. вис. Росте на сухих схилах в Криму. Оп: Тал. Род: Gramineae.

Frankenia taurica C. A. M. (= *F. Laevis* L.) Франкенія кримська. Півкущ, 8-20 цм. вис. Росте на солончаках при березі моря. Оп: Тал. Род: Frankeniaceae.

Gagea taurica Stev. Звіздень таврійський. Мног. 8-15 цм. вис. Росте на сухих схилах і горбах в Криму, як ранньо весінна квітка з родини лілійових. Оп. Гегі. Станк. Род: Liliaceae.

Galium tauricum R. et Sch. (= *G. Coronatum* Sibth et Sm.). Дівунка кримська. Мног. 10-30 цм. вис. Росте на горбах в Криму. Декоративна. Оп. Станк. Гегі. Род: Rubiaceae

Haplophyllum tauricum Jaub et Spach. (= *Ruta taurica* Stev.). Рута кримська. Мног. 15-25 цм. вис. Росте на горбках і схилах в Криму. Оп: Гегі, Станк. Род: Rutaceae.

Hedysarum tauricum Pall. Комониця кримська. Мног. 20-50 см. вис. Росте на валнякових схилах в Криму. Декоративна. Оп. Гегі, Станк. Род: Papilionaceae.

Iberis taurica D. C. Гиберис таврійський. Двор. 8-25 см. вис. Росте на камін. місцях і сухих горбах в Криму, на Росітівщ. Оп. Гегі, Станк. Род: Cruciferae.

Isatis taurica M. B. Синильник кримський. 40-60 см. вис. Росте на валнякових горбах на Под. Одес. Миколаївщ. Оп. Гегі, Тал. Род: Cruciferae.

Matthiola taurica Conti (це є відміна *M. odoratissima* (Pall) R. Br.) Матіоля кримська (левкоя). Півкущ. Росте на валнистих схилах в Криму. Окрасова. Оп. Гегі, Станк Род. Cruciferae.

Melica taurica Koch. = *M. micrantha* Boiss. et Heldr. Перлівка кримська. Трава до 50 см. вис. на скалах в Криму. Оп. Гегі, Тал. Род: Gramineae.

Melilotus tauricus D. C. Буркун таврійський. Росте на схилах кримських гір. Вис. 30-100 см. Оп. Гагі, Станк. Род: Papilionaceae.

Potentilla taurica Willd. (= *P. astracanica* Jacq.). Перстач кримський. Мног. 20-40 см. вис. На сухих схилах і горбах в Криму, (в степах). Оп. Гагі, Станк. Род: Rosaceae. Крім цієї є ще 3 відміні *taurica*.

Pteridium tauricum Kræcz. Пірначка кримська. Папороть в кримських соснових лісах до 200 см. вис. Опис: Станк. Род: Polypodiaceae.

Rubus tauricus Schlecht (= *R. candicans* Weiche). Ожина кримська. Півкущ. Росте на окраю лісів, по гірських схилах і попри береги в Криму. Оп. Гегі, Станк. Род: Rosaceae.

Ophrys taurica Nevski (= *O. arcanifera* Hudz. var. *taurica* Agg). (Офрис — з грец. очна брова. Це назва ще Плінія). Рослина з род. Зазуленцевих. Трівка, 25-60 см. вис. Росте на гірських схилах в Криму. Оп: Станк. Род: Orchidaceae.

Satureja taurica Vel. (= *S. variegata* Host.) Щебрець кримський. Мног. 20-40 см. вис. Росте на камінистих землях в Криму. Ароматичне зілля, з род. губоцвітих. Оп. Станк. Род: Labiateae.

Scandix taurica Stev. (= *S. Aucheri* Boiss.) Теребуля таврійська. Бурян, до 30 см. вис. з род. парасолькових. Росте в Криму (Ласпи). Оп. Станк. Род: Umbelliferae.

Scorzonera taurica M. B. Зміячка кримська. 60-80 см. вис. Росте в степах на валнякових ґрунтах в Криму. Оп. Станк. Род: Compositae.

Sorbus taurica Zinzerl. Горобина кримська. Дерево сер. вис. Оп. Станк. Род: Rosaceae.

Thymus tauricus Kl. et D.-Sch. Чабрик таврійський. 1.5-6 см. вис. Росте між травами по Яйлах. в Криму. Оп: Тал. Станк. Род: Labiateae.

Trinia taurica M. B (= *Rumia taurica* Hoffm.). Кучерявець кримський. 15-40 см. вис. Росте по горбах в Криму. Оп: Тал. - Станк. Род. Umbelliferae.

Ziziphora taurica M. B. Зизифора таврійська. Сильно ароматична рослина з родини губоцвітих, 10-20 см. вис. Росте на побережних пісках в Криму. Оп: Стан. Род: Labiateae.

Linum tauricum Willd. Лен кримський. Півкущ, 10-30 см. вис. Росте на камінистих схилах і на скалах валняковатих та крейдяних відслоненнях в Криму і Підкавказзі. Ендем. Тип в Берліні. Опис: Флора 14. Род: Linaceae.

Dracosperalum Tauricum — (Р). Зміголовник таврійський (маточник). Рослина зазначена у Clarke (див. література). В “Определітеле” Станк-Тал. і у Мельника її немає. Натомість у Станк і у Мельника описана для Криму *D. moldavica* L. Імовільно, що котрийсь з них є синонім. Буква Р. замість автора зраджує Pallasa. Род. Labiateae.

Artemisia taurica Willd. (= *A. maritima* var. *Taurica* Schmalh). Полин кримський. 30-60 см. вис. Росте на солончакових місцях в півд. степу на горбах. Оп. Станк. Род: Compositae.

Symphtum tauricum Willd. Живокіст кримський (Таврійський). Трів. 20-50 см. вис. Росте на вогковатих місцях, в затінках у гаях і зарісниках Под. Полт. Херс. Катер. Опис: Тал. Рог. Род: Boraginaceae.

Althea taurinensis D. C. Мальва таврійська. Двор. до 50 см. вис. з род. малькових. Здібається на неужитках, в бурянах Херс. Кат. Опис: Г. Гагі. Род: Malvaceae.

Delphinium tauricum Pall. Остріжки таврійські (сокирки). Одн. 20-30 см. вис. Росте на полях в степовій Україні. Опис. Гегі (як і 13 слідуючих). Род. Ranunculaceae.

Geranium tauricum Stev. Журавець таврійський. Род. Geraniaceae.

Heracleum tauricum Fisch. Щербач таврійський. Двор. росл. 60-150 см. вис. Росте в лісах, гаях Херс. Катер. Опис. Г. Гарі. Род: Umbelliferae.

Lycopsis taurina Stew. Кривошиїка таврійська.. Род. Boraginaceae.

Nonnea taurica Ledeb. Брижник таврійський. Родина Boraginaceae.

Asperula taurina L. Маріянка таврійська. Родина Rubiaceae.

Onopordon tauricum Willd. Байдрак таврійський. Родина Compositae.

Onosma tauricum Willd. Громовик таврійський. Родина Boraginaceae.

Orchis tauricas Lindl. Зозуленець таврійський: Род. Orchidaceae.

Peucedanum tauricum Bieb. Смовдь кримський. Род. Umbelliferae.

Sideritis taurica Bieb. Сидерит кримський. Мног. 25-40 см. вис. Росте в Криму на камінистих місцях. Род. Labiatae.

Tragium tauricum Ledeb. Трагіум таврійський. Дропічна, з род. Umbelliferae.

Vitis taurica Bartram. Виноград таврійський. Родин. Ampelidaceae.

Salvia taurica Hablit. Шальвія таврійська. Род. Labiatae.

Tamarix Taurica Pall. (перша назва *T. tetrandra* Pall). Чамаришок кримський. Кущ до 3 мет .вис. Росте на мокрих місцях при берегах озер в Криму і на Под. як декоративне. Описали: Рог. Шм. Стан. Род: Tamaricaceae.

Euphorbia tauricola Prokh. Молочай кримський. Многор. 30-80 см. вис. Росте на гірських схилах, серед чагарників на окраю лісів в Криму. Ендем. Тип росл. зберігається в Ленінграді. Родина — Euphorbiaceae.

Bromus anatolicus Boiss et Heldr. Стоколоса анатолійська. Трава, 30-70 см. вис. Росте на камінистих місцях в Криму. Опис: Станк. Род: Gramineae.

Polygala anatolica Boiss et Heldr. (= *P. major* var. *anatolica* Chodat (а в Определіт. замість Chodat. — Schmalh)). Корешник анатолійський. Мног. 10-40 см. вис. Росте на валнистих

горбах, порослих чагарниками. Под. Хрс. Харк. Таврія. Опис: Флора 14. Тип в Женеві. Род: Polygalaceae.

Crambe koktebelica (Junge) N. Bouch. Катран коктебельський. 150-250 см. вис. Росте на крутих берегах в Криму (місто Коктебель). Оп: Станк. Род: Cruciferae.

Tulipa koktebelica Junge. Тульпан коктебельський. 10-20 см. вис. Цвітові пелюстки білі, при основі жовті, з зовні — брудно фіолетні. Росте в Криму/Коктебель на сухих камінистих місцях. Декоративна. Опис. Станк. Тал. род. Liliaceae.

Linum jailicola Juz. (*L. nervosum* auct. fl. taur.). Лен яйлінський (Яйли — слово татарське на означення гір в Криму). Рослина трівка, 12-25 см. вис. Росте на гірських луках (яйли), на схилах в Криму. Ендем. Оп. Флора 14, Род: Linaceae.

Alchemilla jailae Juz. Наворотень яйлінський. Повзуча рослина, 8-25 см. довж. Росте на камінистих луках і горбах в Криму (яйла). Опис. Станк. Род: Rosaceae.

Thymus jailae (Kl. et D. Sch.) Stank. Чебрець яйлінський. Мног. 5-20 см. вис. Росте на гірських луках в Криму (яйла). Род: Labiatae.

Allium jailae Vved. Цибулька яйлінська. 20-40 см. вис. На гірських луках. в Криму (яйла). Род: Liliaceae.

Potentilla jailae Juz. Перстач яйлінський. Мног. 15-30 см. вис. Росте в кущах і на травостоях в Криму. (Яйла). Оп. Станк. Род: Rosaceae.

Galium chersonense Willd (= *G. cruciatum* var. *chersonense* Boiss.) Дівунка херсонеська. Мног. 15-40 см. вис. Росте по сухих горбах в Севастопольщині і Херсонесі, в Криму. Опис: Гері. Станк. Род: — Rubiaceae.

Thymus eupatoriensis Kl. et D. Sch. Чабрик євпаторійський. Мног. до 5 см. вис. Росте на степових горбах в Криму. Оп: Гері, Тал. Род: — Labiatae.

Agrimonia Eupatoria L.* Гладушник євпаторійський (парило). Мног. 30-125 см. височ. Росте на горбах, сухих луках та в рідких чагарниках скрізь на Україні. Лічниче зело. Опис: Ан. Вх. Тал. Род: Rosaceae.

*) Маємо ще одну рослину, що звуться *Eupatorium cannabinum* — сідач конопляник, однак ця назва походить не від нашого м. Євпаторії в Криму а названа в честь кор. Мітрідата Євпатора (див. україніка - pontіка).

VI. GALICIANA, LODOMERIENSIA.

Сьогоднішня Західна Україна за князя Володимира (1124-1153) і його сина Ярослава Осмомисла (1153-87), була Галицьким князівством. Назва Галичина повстала він м. Галич, що був столицею князівства. В р. 1199 Галицьке Князівство було злучене з Волинським (при кн. Романі Мстиславовичові) в одну державу при кор. Данилі (1238-64). По смерті Данила та різних міжусобицях між його синами, королівство розпалось і Галичина попала до Польщі. При першому розборі Польщі (1772), частина українських земель була прилучена до Австрії, тоді Галичина з Замістям, Белчиною і частиною Любельщини в Австрії творили штучну адміністр. одиницю, що звалась "Королівство Галичини і Львівської Русі" (Володимириї, від м. Володимир Вол., що був столицею Волинського князівства).

В номенклатурі рослин знаходимо кілька видів рослин, що носять назву Галичини і Львівської Русі. Однак, через часті переходи Галичини чи то до Австрії, Мадярщини чи Польщі, в номенклатурі рослин і наші рослини нераз діставали назву — австріака (15 назв) гунгаріка (2), чи полоніка (2). Нижче подаю пару рослин з назвою галіцієнзіс, львівсько-волинські, та інш.

Potentilla gallicana Schult. Перстач галицький. Многор. 15-30 цм. вис. Росте в Гал. Под. Вол. Одна з наших широко розповсюджених рослин, що в народі відомі під назвою куряча сліпота. Опис. Г. Гагі. Род: Rosaceae.

Gladiolus galiciensis Bess. Мечик галицький (меч, косарики). Многор. Височ. 30-80 см. з пурпурово-червоними квітами. Росте на вологих лугах і в зарісниках Гал. Вол. Под. Це є один з диких видів широко відомих прекрасних цвітів глядіоль. На Україні ми маємо ще два види цих диких квітів: *G. communis* L., *G. Imbricatus* L. Род. Liliaceae.

Crepis lodomeriensis Bess. Скрепуха волинська. Двор. 30-120 см. вис. Ареал розповсюдження — від Скандинавії через Україну на Балкан. Опис. Гегі. Род: Compositae.

Salvia kremeneensis Bess. Щальвія крем'янецька. Трівка. до 20 цм. вис. Росте на неужитках і на пасовицьках на Волині в околицях Крем'янця. Вважається бастардом від: *S. nemorosa* x *S. nutans*. Op. Гегі. Род. Labiateae.

VII. POLESICA

Наше Полісся в ботанічній українці заступлено дуже скupo. І зрозуміло. Край висунений далеко на північ від наших земель, до того багністий та мочаристий — мало доступний. Рослинність Полісся, з усіх українських земель є найбідніша (всього до 1200 видів рослин) і мало досліджена, хоч флора Полісся є досить характерна. Згадати хоч би такі рослини як: трава зубрівка пахучка — *Hierochloe australis*, яку уживають в горілчаному промислі, вовчинець пахучий — *Daphne cneorum*, ельбська (гірська) папороть — *Woodsia ilvensis*, жіноча папороть — *Athyrium felix femina*, береза низька — *Betula humilis*, гвоздик картузький — *Dianthus cartusianorum*, і т. п. та цілком оригінальна на наших теренах Азалія pontійська (драпоштан, кохитник), (Див. Понтіка), що росте лише в поліських лісах. Позатим в ботаніці я здибав лише одну рослину, що носить ім'яння полесська а саме:

Festuca polesica Zapal (= *F. ovina* var. *glaucia* Gris.) Костирява поліська, трава 20-60 см. вис. Росте в Пінщині, Могилівщині і далі на північ. Є вона ще описана у Гегі і Станкова. Родина Gramineae.

VIII. BASSARABICA.

Південна частина Басарабії, починаючи від дельти р. Дунаю, попри румунське місто Галац, на північ до р. Дністер — належить до України. Це т. зв. Ізмаїльщина (раніше Акерманщина), а далі північна частина Хотинщини. На цій частині нашої землі ростуть зазначені в ботаніці рослини з видовою назвою — бассарабіка.

Aster bassarabicus Bernh. (син: *A. ameloides* Bess.)
Айстра басарабська. Росте на степових горбках Молдавщини, Миколаївщини. Оп: Станк. Род: Compositae.

Astrodaucus bassarabicus (D. C.). Морковниця басарабська 40-80 см. вис. Станк. Росте на приморщині: Одеса, Ростів, Миколаїв. Род: Umbelliferae.

Taraxacum bassarabicum Hand et Maz (син: *T. salinum* Bess.)
Мног. Росте на солонцях в Одес. Полт. Рост. Оп. Тал. Станк.
Род: Compositae.

Valerianella bassarabica Lipsky. (= *V. curicola bassarabica* Schmalh). Мласкавець басарабський. Мног. 20-40 см. вис.
Росте як бурян на Одещ. Молдавщині. Оп. Станк. Род:
Valerianaceae.

Linum bassarabicum (Scavul) Klok. Лен басарабський.
20-50 см. вис. Росте на степових горбах, на відслоненіх валіняках по середньому Дніпрі і в Басарабії. Ендем. Тип в Букарешті. Опис: Комар. Флора 14. Род: Linaceae.

Polygala moldavica Kotow. Корешник молдавський.
Мног: 25-50 см. вис. Росте на Приморщині, Басарабії (по Дністрі), Ендем. Опис. з околиць Терасполя. Тип в Київі.
Фл. 14. Род: Polygalaceae.

Thymus moldavicum Kl. et D-Sch. Чабрець молдавський.
Росте на валнякових схилах в Одещ., Молдавщ., в Криму.
Опис: Станк. Род: Labiatæ.

IX. BORYSTHENICA, TYRAICA, HYPERANICA, DONETZICA, EUXINICA.

Від початку 6 ст. до Хр. на нашій Причорноморщині і Приозівщині оселились греки, де і заложили свої торговельні колонії з містами-факторіями: Тира, Танаїс, Херсонес, Ольвія, Теодозія, Понтіакей. Це останнє місто було столицею грец. т. зв. Боспорського царства. Ці колонії прописувалися до 2 ст. до Хр. За час свого колоніального життя, греки називали по своєму наші ріки та утворені ними міста. Звідси і повстали назви деяких наших рослин, що росли при цих ріках та містах.

Бористен — стара грец. назва Дніпра, нашої найбільшої ріки. Довжина її 2285 км. Витікає з Білорусії і Смоленщини а впадає до Чорного моря. При морю творить широкий лиман а по середині має пороги, що сьогодні використані для електроенергії т. зв. дніпростаном. Дніпро є комунікаційна артерія України. Недаром він осілився народом нашим у піснях, вславлений козацькою Січчю Запоріжською, поетично описаний нашим Гоголем в своїх творах. Береги Дніпра своєрідно мальовничі, особливо його т. зв. плавні та величний лиман — вкриті багатою рослинністю, що ткали взорами береги і плавні Дніпра. Природнича наука теж вславила Дніпро, даючи типичним рослинам при ньому, стару назву ріки. Напр.:

Cymbalaria Borysthenica Pall. Цимбарія придніпровська. Трівка, 10 см. вис. Росте проти Ненаситецьких порогів Дніпра, на камінистих місцях, в зарісниках при Дніпрі — в Херс. Тавр. Катер. Опис: Шм. Родина: Scrophulariaceae.

Peplis borysthenicus Bess (= *Lythrum borysthenicum* Litv. = *Middendorfia borysthenica* Trautv. = *Lythrum nummulariaefolium* Lois var. *borysthenicum* Kochne). Щербик дніпровський. Однор. 5-10 см. вис. Росте на заливних луках коло Дніпра на Київ., Полт., Херс., Катер. Опис: Ян., Тал., Шм., Мельник, Станк. Род: Lythraceae.

Lythrum borysthenicum Litv. Водогляд придніпровський (щербик) (див. Peplis).

Middendorfia borysthenica Trautv. (див. Peplis).

Senecio borysthenicus Andrz (= *S. jacobaea* var. *borysthenicus* Schmalh.) Дідик придніпровий. 30-100 цм. вис. Росте на пісковатих місцях на Черн., Київ., Пол., Под., Харк., Оп. Гегі, Станк. род. Compositae.

Thymus borystenicus Kl. et D. Sch. Чабрець дніпровий. Мног. Росте на побережжих пісках: Одес., Микол., Запоріж. Опис. Станк. Род: — Labiateae.

Tragopogon borysthenicus Art. Пабородник дніпровий. Росте на пісках по берегах нижнього Дніпра. Опис. Станк. Тал. Род: — Compositae.

Cytisus borysthenicus Grunn. (= *C. biflorus* ssp. *borysthenicus* Pacz.) Рокитник дніпровий. Кущ. Росте на річних пісковатих берегах Бога, Дніпра, Дона. Опис: Станк. Тал. Род: Papilionaceae.

Тирад — стара назва Дністра, найбільшої ріки Західної України. Довжина її 1372 км. а площа з притоками — 76.850 кв км. Бере початок в гор. Карпатах (Бескид). Впадає в Чорне море. При гирлі ріки за грецьких часів було велике торговельне місто Тира, наш пізніший Білгород, потім зруйноване готами (нині там Акерман). Високі, а часто скелісті береги Дністра є природними резерватами багатої подільської степової флори. При своїх численних заворотах та при устю, ріка творить заливні луки, підмоклі а часто і забагнені долини, що теж вкриті різнопородною рослинністю (див. Поділля). Одну з цих типічних болотяних рослин ботаніка називав іменем ріки.

Juncus turgicus Pacz. Сітник дністровий. 50-80 цм. вис. Росте на пісковатих берегах Чор. моря і по солонуватих бер. озер в Одещ. Молдавщ. і Криму (Евпаторія). Оп. Станк. Род. Juncaceae.

Гипаніс — стара гр. назва р. Бог, що витікає з півн. Поділля і тече рівнобіжно з Дністром. Довжина, 857 км. При устю творить лиман, що зливається з лиманом Дніпра. При гирлі Богу було старе гр. місто Ольвія, яке зруйнували гети. Скелісті береги Богу так як і Дністра — зберігають типову стару подільську рослинність. З них пару носить стару назву ріки:

Centaurea hypanica Pacz. = *C. sterilis* var. *Paczowskii* Schmalh. Волошка богеська. 20-40 цм. вис. На сухих місцях в Криму. Опис. Станк. - Тал. Род: Compositae.

Dianthus hypsicus Andr. Гвоздик прибогський. 10-25 цм. вис. Цвіте в 6-7 міс. Росте на гранітових скалах і гранітно-глейсових відслоненнях в Одес., Микол. (на Прибузькі). Оп. Станк. Род: Caryophyllaceae.

Танаїс — гр. назва р. Дін. Ця ріка лише своєю долішньою течією належить до України, подібно як Дунай — ліманом. Натомість притока Дону — Донець (довж. 1020 км.) ціла належить до України. По злуці з Доном — впадає в Озівське море. При гирлі Дону було старе гр. місто Танаїс, недалеко нинішнього Ростова. В ботаніці зустрічаємо кілька рослин з старою назвою ріки Дону, чи міста і р. Дінця.

Aegorugum tanaiticum Nevski. Перій донський (озівський). Мног. 35-90 цм. вис. Росте понад піскові береги р. Чир на Ростівщині. Оп. Станк. Род: Gramineae.

Astragalus tanaiticus Koch. Вовчий горошок донський. Мног. 1-10 цм. довжини (стелюх). Росте на пісках в Ростівщині та Дніпропетровщині. Оп. Станк. Род: Papilionaceae.

Ceratophyllum tanaiticum Sapiej. Кушир донський. Водяна рослина (кропивка). Росте в озерах Рост. Харк. Довжина — 30-100 цм. Оп: Станк. Род: Ceratophyllaceae.

Euphorbia tanaitica Pacz. Молочай донський. 15-30 цм. вис. Росте в степах Ростівщини. Трійлива. Оп: Станк. Род: Euphorbiaceae.

Potentilla tanaitica Zing. (= *P. pimpinelloides* L.) Перстач донський. Мног. 20-40 цм. вис. Росте по горbach на Дніпропетровщ. (також на ост. Хортиця на Дніпрі). Оп. Станк. р. Rosaceae.

Tragopogon tanaiticus Art. Пабородник донський. Росте на пісковатих берегах Дінця і далі на схід. Оп. Станк. Род: Compositae.

Tragopogon donetzicus Art. Пабородник донецький. Одн. 10-40 цм. вис. Росте на пісках по середн. Дінцю і на Харківщині (Барвінкове). Оп: Гегі, Станк. Род: Compositae

Erysimum Krynkense Lawr. Жовтушник кринкійський (від річки Кринки в Катериславщині, прит. Міюса) Росли-

на 40-80 см. вис. з родини хрестоцвітних. Росте на крейдяних відслоненнях, на схилах в Білому Ярі по р. Кринці. Ендем. Опис: Тал. Род: Cruciferae.

Аксейнос Понтос або Понтус Евксінус*) — це старі грецькі чи латинські назви нашого Чорного моря. В перекладі на нашу мову це означало б — непривітне море (назва, як бачимо, майже тотожна з нашою). По над берегами Чорного моря, як відомо, тягнеться неширова смуга солонцюватого (та піскуватого) степу, що має свою специфичну флору — це т. зв. солероси і псамофіти. З них відомі: костирява-типчина (*Festuca suleata*), ковила (*Stipa capillata*), полин (*Artemisia maritima*), солянка (*Salicornia herbacea*), кіроман (*Statice suffruticosa*), айстра солонцева (*Aster tripolium*), содник (*Suaeda maritima*), курай (*Salsola Kali*), франкенія (*Francenica hirsuta*), сарзан (*Halocnemum strobilaceum*), травка прибережна (*Aeluropus littoralis*) та багато інш. Між ними дві носять стару назву нашого моря.

Linum euxinum Juz. Лен чорноморський. Мног. 12-36 см. вис. Цвіти сині. Росте в Криму на скалах і сухих каміністичних місцях. Ендем. Тип в Ленінграді. Флора 14. Род. Linaceae.

Carex euxina Marc. Осока чорноморська (евксинська). Мног. 10-25 см. вис. Росте на горбах в Криму (Чатирдаг). Ендем. Опис в Станк. — Тал: Род: Gramineae.

*) За "The New International Encyclopedia" 1906.

X. ODESSANA, KIOVIENSIS, CHARKOWIENSIS,
CHERSONENSIS etc.

Нижче подаємо кілька рослин нашої флори, які носять видову назву наших великих міст, включно з столицею Києвом.

Acer N. odessanum (?) Клен одеський, або золотий (Голдагорн). Дерево, здібається в околицях Одеси. Гарне окрасове дерево до парків. Це мабуть мутант котрогось з наших кленів, що дістав жовте листя, подібно як це є з буком червонолистим. Опис. К. Фоерстер (див. література) Род: — *Acetosaceae*.

Tamarix odessana Stev. Чамаришок одеський. Кущ до 4 мет. вис. з дрібн. ясно рожевими квітами, що розкриваються в осені. Гарний окрасовий кущ. Опис. К. Фоерст (див. літерат) Род: — *Tamaricaceae*. Цей кущ є в Манітобі в шкілці дерев Скінерса в Drompton.

Leontice odessana Fisch. Леонтиця одеська. 10-20 см. вис. Росте в степах від Одеси до Миколаєва. Рідкісна рослина з малим, роз'єднаним ареалом розповсюдження. Другий ареал її є в Алтаю, В. Алехін називає і нашу і алтайську — Леонтиця алтайська, (а Станк, подає на Алтаю *L. incerta* Pall.). Рослина декоративна. Род: *Berberidaceae*.

Raphanus odessanum Spr. (= *Raphanistrum odessanum* Bess. = *Raphanus raphanistrum* ssp. *odessanum* Schmalh. Редька одеська, Одн. до 30-40 см. вис. Росте на Одещині як буряк. Опис: Гегі, Род: — *Cruciferae*.

Populus charkowiensis (Мак.?) Тополя харківська. Дерево в околицях м. Харкова. Вартісне для охорони садів від бур та для обсаджування доріг. Описав його С. Маковецькі в "Джева і кшеви оздобне". За Маковецьким ця тополя є гибридом (мішанцем) тополі італійської, що добре у нас акліматизувалась і є майже лише мужеського роду, з тополею канадською, лише жіночого роду, що якось занесена на Україну. (*P. canadensis* Mnch x *P. pyramidalis* Roz = *P. charkowiensis*). Род: *Salicaceae*.

Parietaria chersonensis Dorfl (син: *P. lusitanica* L. = *P. serbica* Panc). Стінниця херсонська. Одн. до 30 см. вис. Росте на камінистих місцях і в щілинах скал на Под., Київ., Херс., Тавр. Опис: Станк. Тал. Род: — Urticaceae.

Urtica kioviensis Rog. Кропива київська. Трівка, 80-120 см. вис. Росте на вогковатих місцях і в ровах (Гадючий яр біля Києва); поза тим — Київ., Поділля. Винайшов і опис. Рогович, Опис: Гегі, Станк. Родина — Urticaceae. (Див. далі: Тавріка (*Eupatoria*, *Koktebelica*) і Володимерія (*Kremenescensis*) і інш.).

Далі, маємо рослину, що носить родову назву нашого міста Комперії в Криму. Має вона один вид, що має дві наших місцевих назви — *Comperia tourica* Koch (син. *Orchis Comperiana* Stew.). Росте в околиці мм. Комперії, Ласпи, Форосу, Мелясу і є ендем. (Див. Тавріка).

XI. STEPPOSA

Під степом розуміємо безлісний простір південної України, що починається від т. зв. лісостепу до берегів Чорного моря, під Кримські і Кавказькі гори. Весь цей простір вкритий травою і різномордним зіллям. Степ ділимо на дві частини: південну — т. зв. pontійську групу рослинних видів і північну — т. зв. сарматську групу рослинних видів. Границя між цими частинами степу йде через Тераспіль, Вознесенське, Кривий Ріг. Північну частину степу називають — ТИПЧИНО-КОВИЛЕВИЙ, БАРВИСТИЙ СТЕП, що надзвичай багатий на різномордну флору (до 50 видів рослин на 1 кв. метрі), а півд. частину звуть — СУХИЙ ТРАВ'ЯНИЙ СТЕП, з вузьколистною травою (до 12 видів росл. на 1 кв. м., напр.: Ново-Асканійський степ).

Характерним явищем для степу це є динамічність його рослинності — властиво рослинних фенологічних змін, залежно від пори літа та опадів. За цих змін степ часто міняє свою фізіономію на різні кольори, що нагадують визерунки на наших килимах та вишивках.

До 18 ст. наші степи були цілінні-неторкані. Багатство їх флори (як корму для тварин) приваблювало в Азії різних кочовиків з зарання нашої історії і вони часто Україну грабували. Наше славнє козацтво на протязі свого існування геройчно захищало ці наші землі від наїздів хижаків і захистило, хоч встелило степ могилами і зросило козачою і враженою кровлю. Сьогодні наші степи на 75% розорані. По них остали лише невеликі смуги на різних неужитках. Було б гріхом не залишити на просторі степів відповідні заповідники. На них ми маємо ще вирішити багато цікавих питань. Напр: історія повстання нашого чорнозему, повстання степових скупчень рослин, їх історія ітп.

Наука ботаніки залишила нам памятку про степ, назвавши кілька типових рослин його іменем.

Artemisia Stepposa Kell. Полин степовий. Родина Compositae.

Euphorbia Stepposa Zoz. (син: Thitymalus Stepposa Prokh.).
Молочай степовий. Euphorbiaceae.

Filipendula Stepposa Juz. Лабазник степовий. Род: Rosaceae.

Plantago Stepposa Kupr. (= P. media var. Urvilleana Rap).
Бабка степова. Род. Plantaginaceae.

Thymus Stepposa Kl. et D.-Sch. Чабрець степовий. Род: Labiateae.

Tragopogon Stepposa (S. Nik) Stank. (= T. podolicus Bess)
Пабородник степовий. род: Compositae.

Salvia Stepposa D.-Sch. Шальвія степова. Род: Labiateae.

Poa Stepposa Roch. Тонконіг (вибіжка) степова. Род: Gramineae.

Carex stepophylla (?) — Осока степова, вузьколиста.
Ще описана у Берг-а "Природа". (Див. літер).

Нище подаю ще одну рослину, що характеризує окремішність нашої степової флори і яка носить назву нашого степового заповідника.

Polygonum novoascanicum Klok. Дрясень новоасканійський.* Повзуча рослина, 8-80 см. дов. Росте в степу на схилах: Полт. Дніпропет. Микол. Рост. Крим. Оп. Станк.-Тал. Род. Polygonaceae.

*) Асканія Нова або Чаплі, це український заповідник на півдні України, займає 26 тисяч гектарів площею з того 6 тисяч під цілинним степом, І. Розгін — "Заповідники на Україні", "Нові Дні" ч. 25. 1952 (Торонто).

XII. SCYTHICA, SARMATICA, CIMMERICA.

Кілька рослин української флори носять назву народів, що жили на наших землях перед кількома тисячами літ до нашої ери. Перші літописні відомості про давніх мешканців українських земель знаходимо у греків (Павзаній (1.32), історик Еліян, Геродот (5.10) і інш.).

СКИТИ — нарід іранського походження, які прийшли на наші землі між 7 і 6 стол. до Хр. утворили тут велику, сильну державу — Скитію, що займала усю нашу теперішню етнографічну територію. По війні з персами (Дарій) Скити сильно підупали і на їх місце прийшло інше іранське плем'я. —

САРМАТИ (в 4 від до Хр.) Вони займали більшу частину нашої північної етн. території, а в довжину — по Дунай. Протримались вони на наших землях до 2 ст. по Хр. Їх замінили Алани, потім Роксоляни далі Готи ітд.

Ще перед Скитами, коло 1000 літ до Хр. на наших землях жили — т. зв. **КІММЕРІЙЦІ** — тюрського племені (за Іст. Грушевського), іndoевропейського (за Оглобліним Енц. Укр.). Вони займали побережжя Чорного і Озівського морів. Між іншим Керченську протоку вони називали Кіммерійський Босфор (за Вел. Іст. Укр.). Звідси і назви рослин — керченський (ка).

За писанням Геродота, згадані вище народи були нашими праپредками. За Геродотом, очевидно, і деякі вчені природознавці, в пам'ять цих старих народів чи їх держав, дали назви деяким нашим рослинам а саме:

Aegorugum scythicum Nevski. Перій скитський. 45-70 цм. вис. Росте на камінистих осипах в Криму. Опис. Станк. Род: Gramineae.

Eleocharis scythica Zinzerl. Болотянка скитська. Росте по берегах рік і в старих річищах на Запоріжжі. Оп. Тал. Станк. Род: Cyperaceae.

Genista scythica Racz. Дрік скитський (жовтило). Кущик. Росте на сухих горбах Миколаївця, Запоріжжя і в Криму. Опис: Гегі, Станк. Род: Papilionaceae.

Mellilotus scythicus O. E. Schult. Буркун скитський. Двор. Опис: Гегі. Род. Papilionaceae.

Hyacinthus sarmaticus Pall. син: *Bellevalia sarmatica* Woron. = *Hyacinthus ciliatus* Cytill. Гіяцінт сарматський. Росте в степах на сухих горбках на Под., Одес., Микол., Запоріжжі. Декоративна. Цвіте в 5-6 міс. жовто-білим цвітом. Опис. Гегі, Станк. Род: Liliaceae.

Bellevalia sarmatica Woron. Гіяцінт сарматський. (Див. Гіяцінт. Род: Liliaceae).

Alchemilla sarmatica Juz. (син: *A. strigulosa* Lindb.) Наворотень сарматський. 8-25 см. вис. Росте на сухих землях на півночі України. Опис. Станк. Род: Rosaceae.

Aegopodium cimmericum Nevski. Перій керченський. 50-80 см. вис. трава. Росте на пісковатих берегах в Криму. Оп: Станк. Род: Gramineae. (Далі: Українка в Палеоботаніці).

XIII. PONTICA.

Під назвою Понтіка у вужчому поняттю розуміємо простір нашої причорноморщини, що як відомо з геології, в глибокій давнині, в часі дол. пліоцену (третинний період), був вкритий морем-водою і носив назву Понтійський басейн (від гр. Понт-понтос-море). В центрі цього басейну було наше теперішнє Чорне море. На півночі границі цього басейну були — від М. Галича (сьогодні румунс. Галац), через Одесу, Херсон, Миколаїв, Ростів і Краснодар, до східного берега Каспію (якого тоді ще не було) і під Кавказ. В цій полосі маємо кілька рослин, що носять назву “Понтіка”**).

Azalia pontica L. (син: *Rhododendron flavum* Don**) Азалія жовтоцвіта (бердулян, кохитник). Всезелений кущ, до 100 см. вис. Росте на півночі Волині - Поліссі в лісах, на гранітових відслоненнях і торфовищах. Це рідкісний у нас релікт з третинного періоду. Другим осідком цієї рослини є високі гори Кавказу. Декоративна. Опис. цю рослину: Рог. Шм. Родина — Ericaceae.

В наших Карпатах здibaємо ще один вид азалії — *A. Procumbens* L. (син: *Loiseleuria procumbens* Desf.) Азалія карпатська (М. Б.), шипок приземний. Це низький, густий, всезелений кущик 10-40 см. вис. з майже лежачими галузями і з дрібними рожевими квітами. Опис: Шух. Гегі. Род — Ericaceae.

Rhododendron ponticum L. (син: *R. myrtifolium* Lodd.) Бердулян понтійський, кохитник. Кущ 100-200 см. вис. Росте в наших Карпатах. Цвіте гарними, рожевими квітами. Цвіте в 5-6 міс. Опис: Вх., Шух., Гегі. Род: — Ericaceae.

*) При всім бажанні мені не вдалось перевести, т. би мовити, селекцію всіх рослин з назвою широкої понтіки, щоб усталити їх праджерело. Я виписав рослини з назв. понтіка, що збагачують нашу флору.

Близьче “Про назву Чорне море” пише проф. Яр. Рудницький у 17 числі літературно - наукового додатку “Свободи” (недільне видання), Джерсі Сіті 1952.

**) Лінней, за Готесом (A. Hottes — англійський ботанік) морфологічно розріжняв азалії від рододендронів по будові листя і цвіту.

Варто згадати, що ці ж автори описали ще один рід рододендрона в Карпатах, а саме — *R. ferrugineum* L. Бердулян ржавий (від наче ржавого зі споду листя). Рослина-кущ 25-100 см. вис. Росте в Карпатах поверх границі лісу, де вкриває великі простори збоч рожевими великими квітами, як подає проф. Гегі. Цей же професор в своїм "Alpen Flora" 1922 описав ще два види рододендронів в наших Карпатах, а саме: *R. hirsutum* L. Бердулян шорсткий. Низенький кущ, всезелений з гарними червоними квітами. Цвіте в 6-7 міс. і *R. chamaecistus* L. Бердулян приземний. Кущ 10-40 см. вис. з дрібним, всезеленим листям і порівнюючи великими (1.5-2.5 см. в діам.) яскравими квітами. Цвіте в 5-6 міс. Росте в східніх Альпах і в Galizien Карпатах. Род: — Ericaceae.

Anthemis pontica Willd. Рум'янець pontійський. Оп. Гегі. Род: Compositae.

Artemisia Pontica L. Нехворощ pontійський (полинець). Мног. 50-100 см. вис. Росте на кам'янистих місцях, на горbach в степу як галофіт. Тавр. Полт. Київ., Хер. Опис. Рог. Шм. Род: Compositae.

Astragalus Ponticus Pall. Горошок pontійський (вовчий). Мног. 70-100 см. вис. Росте на кам'янистих місцях і лугах в Тавр. Херс. Катер. Опис: Рог. Тал. Шм. Род: Papilionaceae.

Astrantia Pontica Alboff. Звіздянка pontійська. Мног. до 40 см. вис. З родини парасолькових. Росте на південні України. Оп. Гегі. Род: Umbelliferae.

Aristolochia Pontica Lam. Филинник pontійський. Мног. 30-50 см. вис. Росте в тінистих лісах на Харківщині. Трійлива. Опис: Станк. Род: Aristolochiaceae.

Astropyrum ponticum Nevski. Пирій pontійський. 16-40 см. вис. Росте на скалах в Криму. Опис: Станк. Род: Gramineae.

Craatægus ponticus Koch. Глід pontійський. Кущ середн. вис. Росте в Криму. Оп. Гегі. Род: Rosaceae.

Corylus pontica Koch. Ліщина pontійська. Кущ чи деревце до 5 мет. вис. Росте в Криму. Оп. Гегі. Род: Betulaceae.

Crambe pontica Stev. Катран pontійський. Мног. 50-60 см. вис. Росте на морському березі. Одес. Микол. Ростов. Крим. Молоді гони рослини вживають як шпараги, отже плекають її в городах на ярину. Множиться з насіння і коріневих вигонів. Для ніжності била вживають притінення рослини, подібно як у шпарагів. Оп: Станк. i the Wise Garden Encyclopedia. Род: Cruciferae.

Daphne pontica L. Вовчинець pontійський (вовче лико). Невисокий кущ, що росте на приморщині і в Криму. Оп. Гегі. Род: Thymelaeaceae.

Delphinium ponticum Hausskn. et Bornm. Остріжка pontійська. (сокирки, зазулини черевички). Росте в степах України. До 120 см. вис. Оп. Гегі. Род: Ranunculaceae.

Hypericum ponticum Lipsky. Іванок pontійський (іванове зілля). Росте в Криму і Чорноморщині. Оп. Станк. Род: Hypericaceae.

Ruscus ponticus Woron. Рускус pontійський. Мног. Кущевата рослина, всеелена 30-70 см. вис. Росте в Криму. Цікава тим, що замість листків має т.зв. клядодії — сплющені галузки. Відміну цієї рослини — акулеатус плекають в хатніх вazonках і в цвітниках. Опис: Гегі, Станк. Род: Liliaceae (Ruscaceae).

Scandix pontica Stank. (син: *S. australis* M. B.) Дудва pontійська. Одно-дво річна росл. з родини парасолькових. Оп: Станк. Род: Umbelliferae.

Stipa pontica Smirn. (син: *S. tirsia* Stev. p.p.). Ковила pontійська. Трава. Росте в Криму на гірських схилах. Род: Gramineae.

Dianthus eu-ponticus Zapal. Гвоздик pontійський. 30-80 см. вис. Цвіте 7-8 міс. Росте на луках і в степах, та в чагарниках Київ., Одес., Микол. Под. Опис. Станк. Род: Caryophyllaceae.

XIV. УКРАЇНКА В ПАЛЕОБОТАНІЦІ.

На закінчення зібраної тут українки в ботаніці, слід ще подати кілька рослин, що росли на наших землях в доісторичну добу, ще в третинному періоді (еоцені, міоцені, пліоцені), чи трохи пізніше. В ті часи, як відомо, на наших землях був тропічний клімат з тропичною і субтропичною флорою¹). При геологічних розкопках знайдено сліди цих тропічних рослин. Наприклад: в еоцені на наших землях росли пальми, цинамони, хлібне дерево (*Podocarpus*), секвої (*Sequoia*), бансії (*Banksia*) ітп. Де яким з них дано назву україніка:

а) *Sabal uscrainica*. Пальма Сабал українська. Родина — *Palmaceae*. Це була невисока пальма (пальмета) з вах-ляроватим листям на довгих спиниках. Кілька родичів цієї пальми ростуть сьогодні в півд. Флоріді і в півд. Кароліні (Америка) а саме: *Sabal palmeto*, *S. glabra*, *S. megacarpa*, *S. minor*. Там ці пальми ростуть понад береги рік і озер та творять прекрасні краєвиди. Пальма Сабал пальмето в маю м. цвіте величезними, звисаючими ґронами більших квітів, що для бджіл дають прекрасний пожиток, як подає Пеллет в своїм: "American Honey Plant" 1930. Ягід з цих пальм місцеве населення (індіяни) вживають до їжі. Рівно ж вживають до їжі вареними або й сирими вершкові бруньки пальми, що величиною і виглядом нагадують нашу капусту (від чого і назва цієї пальмети — капустяна пальма). Цік культивовані пальми здibaємо сьогодні на кавказькому побережжі Чорного моря в парках, як подає Тулінцев в "Декоративное садоводство", 1950.

б) *Nipa (Nypa) Burtini sive uscrainica*. Пальма Ніпа українська. Род: *Palmaceae*. Теж росла у нас в еоцені. Родичі її сьогодні ростуть в палеотропічній полосі (між тропіками) на Малайських островах як *Nypa fruticans*. Це теж невисока а часто повзуча пальма з довгим пірястим листям, яке уживають на мати і мотузя. А з овочів (ягід), як подає Webster New Internat. Dictionary 1911, індіяни виробляють питні соки і вино. Насіння теж їдоме.

¹) Тут слід згадати, що в пліоцені у нас на Україні і фауна була субтропічна, що нагадувала сьогоднішню африканську. Тут жили антилопи, носороги, жирафи, струси, серед них *Struthiolithus chersonensis* і *Struthio nevorossicus*.

в) *Cinnamomum ussuriicum*. Цинамон український. Родина — Lauraceae. Ріс в еоцені. Це був всезелений кущ чи невисоке деревце. Родичі його ростуть сьогодні в Індіях та в Австралії. Рівно ж плекають їх в культурі у Флоріді і Каліфорнії (Америка), з яких добувають ароматичну кору (цинамон), камфору, а також плекають як окрасові. З відмін відомі: *C. zeylandicum*, *C. camphora*. За "Wise Garden Enciklopedia" 1951.

В міоцені, з наступом другого зледеніння на Україні, ці тропічні рослини згинули від холоду. (Проф. Г. Махов — Енциклопедія Українознавства 1949).

Cotinus ussuricus Baik. Скумпія українська. З викопалин відомо, що ця рослина росла у нас в часах з паліоцену до четвертинного періоду. Останки знаходяться в сарматсько-му відділі Закарпаття (Березинка). Сьогодні маємо її родича *Cotinus coggygria* Mill. (Scop) = (*Rhus cotinus* L.), що росте як кущ на сухих камінистих схилах по сер. Дніпрі а також в Криму. Росл. дас дубильну кислину і жовту фарбу. Декоративна. Трійлива. Оп: Ф. 14. Род: Anacardiaceae.

Staphylea sarmatica Krysh. Клокічка сарматська. В роскопках знайдено насіння цієї рослини в верх. олігоцені. Прим. розкоп. знаход. в сарм. відд. Причорноморя (Кринка). Родич її *S. pinnata* L. ще є сьогодні росте в наших лісах дико та в парках як окрасовий кущ. Род: Staphyleaceae (Флора 14.).

Paliurus zapalogensis Krysh. Христове терно запоріжське: Знайдено в розкопках в палеоцені. Зберігається в сарматськ. відд. Причорном. (Оріхів). Родич його *P. spina Christi* Mill. росте сьогодні на сухих схилах в півд. Криму як густий колючий корч, що вживают на живоплоти і є декоративне. Род: Rhamnaceae. (крушинові). Флора 14.)

Celastrus taurinensis Ward. Горіюча звізда кримська. (червоний міхурник). Відомий був на наших землях ще з олігоцену і міоцену. Розкопки знаходяться в верх. крейдяному відд. Зее Бур. (Цагаян). Сьогодні здібається лише кілька родичів цього пнучого куща в Індіях, на далекому сході і в Америці. Род: Celastraceae. (Далі див: — Pontica). (Флора XIV і The Wise Garden Encyclopedia 1951).

Палеоботанічні (і зоологічні) збірки знаходяться майже при всіх Історичних музеях України — в Києві, Одесі, Львові а далі в Харкові, Полтаві, Дніпропетровську, Чернігові, Житомирі як окремі відділи.

II.

ОСОБОВЕ НАЗОВНИЦТВО — ANTHROPONYMICA

В цьому відділі зібрано рослини української флори, що носять родову чи видову назву імен наших визначних природознавців, дослідників природи і т. п. Як відомо, наука природознавства — ботаніка в честь визначних і заслужених діячів в цій галузі, називає деякі рослини їхнім іменем, в знак пошани до них і цим увіковічнює їх імена. Подібну аналогію маємо ми і в назвах сортів наших господарських рослин, яким наш вдячний господарський світ дав назви-імення наших діячів на полі господарської культури. Напр: ренета Симиренка (український помолог), полуниці — Йосип Магомет (укр. агроном-дослідник) і Д-р Юркевич (укр. с. г. дослідник), диня — Леся Лесевицька (донька укр. відомого селекціонера) ітп.

Razoumowskia Hoffm. — Розумовськія. Це голий галапас на рослинах ялівцю, особливо на виді *Juniperus rufescens* Link. Росте на ялівцю в Криму. Родина — *Loranthaceae* — омелові. Має лише один вид.

Razoumowskia oxycedri Schultz. Розумовськія ялівцева — Рослина 2-20 см. довжини, з колінчастими галузками і дрібним листям. Цвіте V.-VI. міс. М. Біберштейн називає її *Arcenthobium oxycedri*. Опис. Станк.

Hedyssarum Razoumowskianum Helm et Fisch. Комоніця Розумовського. Мног. росл. з родини метеликоцвітих. Род. *Papilionaceae*.

Dianthus Rogoviczii Kleop. Гвоздик Роговича. (укр. ботан. 1812-1878). Проф. Київського Унів. Обслідував природу України. Написав багато праць.

Corydalis Paczoskii N. Busch. Ряст Пачовського. (укр. ботан. працював на Україні. Праці — Основні черти в разії флори Юго-Запада Россії 1910.).

Cytisus Paczoskii Krecz. Рокитник Пачовського. Кущ.

Gagea Paczoskii Grossh. Звіздень Пачовського. — Декорат. Род. Liliaceae.

Centaurea sterillis var. *Paczoskii* Schmalh. Блават стер. відм. Пачовського.

Centaurea Dubjanskyi Jlj. Блават Дубянського.

Thymus Dubjanskyi Kl. st D. Sch. Чабрець Дубянського.

Thymus Zeleneczkii Kl. et D. Sch. Чабрець Зеленецького.

Polygonum Janatae Klok. Дрясень Яната (Проф. Яната О. Академік, творець українського природознавства, урод. 1888, загинув на заготівках лісу на Колимі 1938. (Нові Дні ч. 49. 1954, I. Розгін).

Gnaphalium Prodanii Anders. Сухоцвіт Продана.

Juncus Juzepczukii Kr. et D. Sch. Сітник Юзепчука (сучас. укр. ботанік. Обслідував род. ленових).

Linum Fedtschenkoi Rgl. (= *L. Olgae* Juz). Лен Федченка Б.

Andrachne Fedtschenkoi Koss. Андракна Федченка.

Acer Fedtschenkoanum Krysh. Клен Федченка.

Acer Lipskyi Rehd. Клен Ліпського дир. ботан. саду УАН. Київ.

Euphorbia Lipskyi Proch. Молочай Ліпського.

Hyacinthus Lipskyi Micz. Гіяцінт Ліпського.

Scorzonera Tau Saghyz f. *Macogonii* Lipschiz et Bosse.

Тау Сагиз (гірська жвачка) кавчуконос Макогона. Батьківщина його Кара Тау (Казахстан).

Scorzonera Tau Saghyz f. *Zaretskii* Lipschiz et Bosse. Тау Сагиз Зарецького¹).

На закінчення особового назовництва слід ще подати імення наших природознавців, що стоять як ініціали при винайдених ними рослинах, згідно з правилами ботанічної номенклатури. Імення ці є при таких рослинах:

Ulmus pedunculata var. *celtidea* Rog. Берест каркасовий в лісах Чернігівщ. винайшов Рогович.

¹) Тут слід підкреслити, що відомий кавчуконос кок сагиз (*Taghacum Kok Saghyz* Rog.) (зелена жвачка) винайшли (1930 р.) в міжгір'ях Тянь Шаня наші селяни Співакенко і Буханевич (за І. Сандулом).

Urtica kioviensis Rog. Кропива київська.

Linum Jailicola Juz. Лен яйлінський (в Криму (Яйли) — вин. Юзепчук).

Linum Olgae Juz. Лен Ольги.

Цей же автор винайшов ще 11 відмін лену, що видно з його ініціалів при рослинах.

Agrimonia asiatica Juz. Гладушник азійський.

Alchemilla arctiloba Juz. Наворотень гостророгий.

Anemone Laxa Juz. Проліска Лакса.

Arenaria pseudoerigida Juz. Пісчанка.

Dryas punctata Juz. Куропатвина трава крапчаста.

Filipendula stepposa Juz. Лабазник степовий.

Potentilla jailae Juz. Перстач яйлінський. І ще є 5 відмін цієї рослини вин. Юзепчуком.

Pulsatilla floescens Juz. Праліска сон, жовтоцвіта.

Rubus neogardicus Juz. Кістянка новгородська.

Euphorbia ferganensis B. Fedtsch. Молочай ферганський. вин. Б. Федченко.

(є ще 3 відм. вин. Федченко.)

Boschniakia rossica B. Fedtsch. Бошнякія. (галапас).

Eleocharis oxylepis B. Fedtsch. Болотниця.

Jurinea multiflora B. Fedtsch. Білокачка многоцвітна .

Onobrychis viciaefolia arenaria B. Fedtsch. Еспарцета (і ще 4 відм. цієї рослини автора).

Polygala amara amarella Fedtsch. Корешник гіркий.

Polygala vulgaris podolica Fedtsch. Корешник подільський.

Euphorbia carpatica Wol. Молочай карпатський. Винайшов Волощак. укр. ботан.

Polygala amara var. *carpatica* Wol.

Tozzia carpatica Wol. Опис. у Гері

Cytisus ruthenicus Woll.

Vitis hyrcanica Vass. Виноград гірканський, вин. І. Т. Васильченко, дослід. дикого винограду в серед. Азії.

Крім цієї має ще 9 відмін: *V. hissarica*, *V. stacioides*, *V. subacerifolia* і т. д.

Vitis Schrederi Sumn. Виноград Шредера, вин. Г. П. Сумневич, досл. дик. винограду в сер. Азії. (Флора XIV).

Anemone pulsatilla var. *ucrainica* Uhr. Прааліска - сон. винайшов Угринський укр. ботаніст.

Orchis Kelleriana Ugr. Зазуленець Келлера.

Orchis Reinhardii Ugr. Зозуленець Райнгарда.

Kalidium caspicum Ugr — Поташник каспійський.

Centaurea Talievii Kleop. Блават Талієва вин. Клеопів, укр. бот. вивчав укр. флору, працював у Київі.

Dianthus Eugeniae Kleop. Гвоздик Евгенії.

Dianthus Rogowiczii Kleop. Гвоздик Роговича.

Gypsophila ucrainica Kleop. Лишиця українська.

Hyssopus cretaceus Dub. Гизоп, вин. Дубянський.

Hypericum ponticum Lipsky. Іванок pontійський вин. Ліпський.

Lepidium Turczaninovii Lipsky —

Palimbia turgaica Lipsky —

Sisymbrium parvulum Lipsky —

Valerianella bassarabica Lipsky —

Asparagus scaber Pacz. Винайшов Пачовський.

Asperula taurica Pacz.

Carex v. orientalis Pacz.

Cerastium Schmalhauzeni Pacz.

Cytisus graniticus Pacz.

Cytisus Scroliszewskii Pacz.

Centaurea hypanica Pacz. Блават.

Juncus tyraicus Pacz. Сітник.

Lagoseris caspica Pacz.

Asperula exasperata Krecz. Вин. Кречетович Б. І. укр. бот.

Asperula patracea Krecz.

Atropis augustata Krecz. (є ще 6 відмін цієї рослини озн. Кречетович).

Carex adelostoma Krecz. (є ще 15 видів Carex вин. Кречетовича).

Cytisus Blockii Krecz. (і ще 4 відміни Cytisus).

Festuca brevitocia Krecz.

Pteridium tauricum Krecz.

і т. д.

На цьому україніка в ботаніці не вичерпана. Багато джерел, за браком їх в Канаді, не вичерпано. Цілком не-охоплено ботанічне назовництво з нашого Підкавказзя з т. зв. Чорноморськими і Абхазькими Альпами. Рівно ж не-охоплена територія Слобожанщини (Курщина і Вороніжчина). Пропущено також наше Закарпаття й Буковину. Однак, на підставі і цих даних можемо подти деякі зауваження. Перш за все: переглядаючи ботаніки європейської флори і порівнявши число рослин, що носять назву краю чи народу, то наша етнографічна територія в цьому відношенню займає одне з перших місць. Чому воно так? Припускаємо що поперше: багата на рослинність природа України зарання тягнула до себе вчених дослідників природознавців. З української флори, з її рослинних сирів'їв — диких рослин, вони черпали матеріал для своїх студій над ужитковісттю їх, над ушляхочтенням багатьох цікавих для них рослин. Головною базою сучасного промислового квіткарства Голяндії, як відомо, є тульпани, гіяцінти, крокуси ітп. квіти, в більшості взяті з дикого стану тих же рослин з України.*¹⁾) По-друге, наш гостинний, культурний на ті часи народ, який мав свою велику дер-

*) На Україні і досі ростуть такі днікі квіти:

Тульпани — *Tulipa silvestris* L., *T. Schrenki* Rgl. 1), *Gesneriana* L., *T. Biebersteiniana* Schult., *T. australis* var. *taurica* Misch., *T. Gallieri* Hel. et Lev., *T. Koktebelica* Junge.

Гіяцінти — *Hyacinthus celatus* Curill. (= *Hyacinthella sarmatica* Pall), *Hyacinthus leucophaeus* Stev. (= *Heacintella leucophaea* Schur).

Шафрани - крокуси — *Crocus biflorus* Mill., *C. banaticus* Pur., *C. Heuffelianus* Herbert, *C. aureus* Sibth., *C. Pallasii* Goledb., *C. Speciosus* M. B., *C. susianus* Ker., *C. variegatus* Hoppe, *C. vernus* (L.), *C. tauricus* Pur., *C. reticulatus* (за Берром). Гладіолі - мечники — *Gladiolus communis* L., *G. Imbricatus* L., *G. galiciensis* Bess., *G. palustris* Goud., *G. segetum* Ker.

Зазуленці - орхідеї - *Orchis* — зверх 12 видів, та інш. *Orchidaceae* — 20 видів. (далі на ст. 48 внизу).

1) Від тульпанів *T. Silvestris* і *T. Schrenki* — вийшли майже всі культурні сорти тульпанів. (За Станков-Талієв).

жаву, який так любив (і любить) природу та визнавався на ній — напевно був незлім провідником а навіть помічником у праці вчених дослідників на наших теренах. Наш народ поважав приїзжих учених, він помогав їм робити добре діло. На доказ цього в наших народніх назвах рослин здібасмо чи мало латини, що неодного з нас нераз дивус, звідки ці латинські назви рослин взялися навіть в глухих селах чи присілках. (Народня назва барвінку взята не від Ліннея а від Плінія (23-79) по Христі) — *Pervinca Pl.* У Ліннея — *Vinca* і т. п.) *).

Свою любов до природи, до рослин, народ наш яскраво виявив у своїх численних народніх піснях, у багатому фольклорі. Хто з нас не знає пісень: "Стелися барвінку низенько", "Там три вербі схилилися, мов журяться вони", "Ой у лузі та ще й при березі розцвіла калина"..., "Стойте явір над водою, в воду похилився"..., "Там серед поля гнететься тополя"..., "Ой під вишнею, під черешнею"..., ітд. без кінця. А яка глибока символіка в тих піснях, де життя рослин порівнюється з життям людей (чи навпаки). Ця символіка чекає ще свого дослідження.

Яскраву любов до природи виявив наш народ ще й тим, що він любі йому рослини не тілько плекав біля своєї хати-садиби, заквітчував ними свою церкву, могили своїх померлих ітд. в своїм ріднім краю, але й як виїжджав з краю

Мускарі - голубки - *Muscari* — 4 види.

Сциллі - проліски - *Scilla bifolia* L., *S. cernua* Red., *S. autumnalis* L.

Гвоздики - *Dianthus* — зверх 16 видів.

Анемонки - *Anemone* — зверх 10 видів.

Дельфінії - острівки - *Delphinium* — 7 видів.

Адоніси - горицвіти - *Adonis* — 4 види.

Компанулі - дзвіночки - *Companula* — коло 11 видів.

Брандушки - *Bulbocodium* — 1 вид.

Фіалки - *Viola* — біля 13 видів.

Фрітіллярії - вінці - *Fritillaria* — 4 види.

Тої - аконіти - *Aconitum* — 5 видів.

Шальвії - *Salvia* — 11 видів.

Скабіози - пастілки - *Scabiosa* — 6 видів.

Вероніки - протащники - *Veronica* — звиш 23 види.

Арабіси - гусимці - *Arabis* — 5 видів.

Растки - *Ornithogalum*, лілії - *Lilia*, зірки - *Gagea*, рясти - *Corydalis* — всіх до 35 видів. Самих лише цибульок - *Allium* маємо звиш 22 види а Алисум - *Alyssum* бурячків маємо 11 видів і т. д.

(Витяг зроблено з неповної "Укр. Номенклатури Вищих Ростин" Мельника).

*) Між іншим в "Encyclopædia Britannica" сказано, що англійці взяли назву барвінку (*periwinkle*) від росіян. (?!. М. Б.).

в далекий світ, теж брав із собою, разом з грудкою рідної землі, насіння цих своїх улюблених рослин, щоб на новім поселенні мати їх при собі. Такі наші рослини здibaємо ми сьогодні при оселях наших людей в Манітобі, такі самі рослини здibaє я і в наших поселенців у Сибірі (див. моя розвідка: "Українські рослини емігранти в Степовій Канаді"/Український Голос ч. 1, 1950).

На доказ того, що український народ не тільки любив природу а й розумівся на ній, що знов добре різні рослини, служить нам стара народня медицина - зелолікування, що в ранній нашій історії заняло місце в документах нашого письменства ("Збірник Святослава", 1073), де описано цілий ряд лікарських рослин, вживаних на Україні-Русі.

Ця ділянка нашої народної медицини є сьогодні слугує цінним матеріалом для дослідів сучасної фарма-когнозії, фармакології, терапевтики, нової фітотерапії та взагалі наукової медицини. Як висліди цих народних змагань і лікувальних практик, що сягають з перед XI віку, пізніше вилились у велику економичну централю лічничих зел, організовану в Лубнях (1709) і Кременчузі (Полтавщина). Ці станиці є сьогодні рахуються центрами зіллярського промислу не тільки в Україні, а й в цілій був. Росії і тепер в ССРР. Шкода лише що багато цінних матеріалів з цієї народної медицини пропало з вимерттям старих людей зіллярів, зіллярозванців, костоправів і. т. п.

Життя нашого народу було тісно звязане з природою і, як каже наш славний геолог-природознавець П. Тульківський в своїй праці: "Національне Природознавство"... вплив природи на духовий розвій нашого народу і на його фольклор був дуже великий". Тут варто було б ще додати: живучи серед природи, наш нарід знав, любив і шанував її, а одночасно вмів її розумно використовувати. В часи негод, а особливо в часи найгірших лихоліть на наших землях, нарід наш ніс собі медичну поміч знаними юму зелами, а в часи страшних голодів ніс собі і харчову поміч, живлячись нераз знаними юму дикими рослинами (листям, корінням, насінням, бруньками, цвітом, корою). З зібраних мною матеріалів до розвідки: "Чим живився наш нарід під час голоду 1933 року щоб не вмерти" — видно, що це підтверджується.

Не дивно, отже, що наша ботанічна народня і наукова термінологія так багата на національне і територіальне називництво, що в свою чергу збогатило міжнародну ботанічну термінологію.

КЛАСИФІКАЦІЯ ВІЩИХ РОСЛИН ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ФЛОРИ *)

Тип I.

Archegoniatae — Архегоніяльні мають 4 кляси.

Кл. I. *Lycoppsida* — плаунові — мають 3 родини:

- a) *Lycopodiaceae* — пядичуваті
- б) *Selaginellaceae* — нитинкуваті
- в) *Isoetaceae* — молодильникові

Кл. II. *Sphenopsida* — клинолисті мають 1 род.
Equisetaceae — хвощуваті

Кл. III. *Pteropsida* — папоротникові — 4 род.

- a) *Ophioglossaceae* — ужачкуваті
- б) *Polypodiaceae* — солодишуваті
- в) *Salviniacae* — безкоріневі
- г) *Marsiliaceae* — четверушкові

Кл. IV. *Gymnospermae* — голонасінні. — 4 род:
(*Coniferae* — щиплькові-чатинні).

- a) *Pinaceae* — соснові
- б) *Cupressaceae* — кипарисові
- в) *Taxaceae* — тисові
- г) *Ephedraceae* — ефедрові (за Станк.)
(*Gnetaceae* — ставчакові (за Мельн.).

Тип II.

Gynoeciatae — приймочкові — мають 2 кляси.

Кл. V. *Dicotyledonae* — двопроязьбцеві. мають 114 родин. (Див. нище по альфабету.)

Кл. VI. *Monocotyledonae* — однопроязьбцеві. мають 25 род. (Див. нище по альфабету.)

Aceraceae — кленуваті

Aquifoliaceae — падубкуваті

Alismateceae — стрілищеваті, жабяникуваті

*) Література: **Мельник** — Укр. Номенкл. Віщих Рослин — 1922, НТШ.

Станков-Талієв — Определітель Висш. Растеній Евр. Часті СССР. 1949.

Н. Осадча - Яната — “Лікарські рослини, що їх уживає населення Правобереж. України в народній медицині”. 1949. УВАН.

Дін А. Ботаніка. 1946. і інш.

Amaryllidaceae — марилькуваті
Amarantaceae — щирицеваті
Ampelidaceae (Vitaceae) — виноградові
Anacardiaceae — сумаховаті
Apocynaceae — барвінкові
Araceae — шуваруваті (Лепехуваті)
Araliaceae — плющеві (прочитануваті)
Aristolochiaceae — філінникові (копитеневі)
Asclepiadaceae — ласточникові
Balsaminaceae — розпорсникові
Betulaceae — березуваті
Berberidaceae — барбарисові (кисличеваті)
Boraginaceae — бурачникові (огирочникові)
Buxaceae — букшпанові
Butomaceae — бобівникуваті
Caesalpiniaceae — гледичуваті
Callitrichineae — водорізкуваті
Campanulaceae — дзвінкуваті
Cannabinaeae — коноплеві
Caprifoliaceae — козолистуваті
Capparidaceae — коперцеваті
Caryophyllaceae — гвоздикуваті
Celastraceae — бруслинові
Ceratophyllaceae — роголисткуваті
Chenopodiaceae — лободуваті
Cistaceae — ладанникові
Compositae — кошикові (збірноцвіті)
Commelinaceae — традесканцієві
Convolvulaceae — повійкові
Cornaceae — кизилюваті (деренуваті)
Crassulaceae — товстолисті (очиткові)
Cruciferae — хрестоцвіті
Cucurbitaceae — гарбузові
Cyperaceae — осокові
Dilleniaceae — каліантові
Dipsaceae — черсакуваті
Droseraceae — росичкуваті
Elatinaceae — намудловаті
Eleagnaceae — Лохівникові
Empetraceae — воронячкуваті (Голубенцеві)
Ericaceae — вересові
Euphorbiaceae — молочаюваті
Fagaceae — букові
Frankeniacaeae — франкенієві
Fumariaceae — димницеві (рястуваті)
Gentianaceae — свічурникуваті
Geraniaceae — журавцеваті
Gramineae — колосковці (трави)
Halorrhagidaceae — водоперцеві (хвостнякові)
Hippocastanaceae — каштануваті (у Станкова — Sapindaceae)
Hydrocharitaceae — жабурникуваті
Hydrophylaceae — немофілеваті (від цвітів)
Hypericaceae — Іванкуваті
Illecebraceae — хрищецевіті (див. Paronychiaceae)
Iridaceae — півникиуваті (косатинуваті)

- Juncaceae* — сітникуваті
Juncaginaceae — тризубцеваті
Juglandaceae — опіхуваті
Labiatae — губоцвіті
Lauraceae — лавролисті
Leguminosae (Papilionaceae) — стручкові (мотильоквіті)
Lemnaceae — ряскуваті
Lentibulariaceae — товстуваті (поплавкуваті)
Lythraceae — плакуноваті
Liliaceae — лелюваті
Linaceae — ленуваті
Loranthaceae — омелуваті
Malvaceae — слизуваті (колачикуваті)
Moraceae — морвові
Najadaceae — різуховаті
Nyctaginaceae — никтагінові
Nymphaeaceae — лататюваті (умичеваті)
Oenotherae — ціреюваті
Oleaceae — маслинуваті (бірючкуваті)
Onagraceae — знітуваті
Ophioglossaceae — грознянкуваті
Orchidaceae — зозуленцеві
Orobanchaceae — заплоневаті
Oxalidaceae — квасницеві
Papaveraceae — макуваті
Paronychiaceae — кильникуваті (загнітникові)
Pিrolaceae — грушанкуваті (підяличникові)
Phytolaccaceae — ляконосні
Polemoniaceae — світликові (вогникуваті)
Polygonaceae — корешникові
Polygonaceae — гречкуваті
Potamogetonaceae — рдестові
Plumbaginaceae — кіроманові
Plantaginaceae — бабкуваті
Primulaceae — первоцвітні
Ranunculaceae — жовтююваті (козельцеваті)
Resedaceae — резедові
Rhamnaceae — крушинуваті
Rosaceae — Рожецовітні
Rubiaceae — маріянкуваті
Ruscaceae — рускусоваті
Rutaceae — рутоваті
Salicaceae — вербуваті
Scrophulariaceae — ранникуваті
Sapindaceae — каштанові (у Мельника — *Hippocastanea*)
Saxifragaceae — ломінюваті (порічкуваті)
Solanaceae — пасльонуваті
Santalaceae — ленолистникові
Sparganiaceae — ребрійоваті (Жоголовкові)
Staphyleaceae — клокічкуваті
Tamaricaceae — чамаришкові
Tiliaceae — липуваті
Thymelaeaceae — ягідкуваті
Thypocrateaceae — рогозуваті
Tropaeolaceae — настурцієваті (жерявкуваті)

- Ulmaceae* — берестові (вязуваті)
Umbelliferae — окружкові (парасолькуваті)
Urticaceae — крапивуваті
Valerianaceae — валеріянуваті (одолянуваті)
Verbenaceae — порплишникові (вербенуваті)
Violaceae — фіялкуваті
Zygophyllaceae — паролистниківі (якорцеві)

LIST OF ABBREVIATIONS

СПИСОК ПОВНИХ ПРИЗВИЩ АВТОРІВ РОСЛИННИХ НАЗВ

- Ait = Aiton Williams
Adans = Adanson
All = Allioni C. 1725- 1804 It. 6.
Alef = Alefeld 1867
Andz = Andzejewski I. E.
Anders = Anderson N. G.
Asch = Ascherson Paul (1864)
Alb = Alboff (1894)
Art. = Artari A. P. 1862-1919.
Bess = Von Besser W. 1784 - 1842.
Benth = Bentham Georg.
Bart = Barton
Beauv = Palisot de Beauvois
Bernh = Bernhardi Johann.
Bigel = Bigelow Jakob.
Bieb. (M B) = Marshal v. Bieberstein F. A.
Bartram = Bartram W. 1739 - 1823.
Bouche = Bouche P. S 1809 - 1881.
Borbas = Borbas V. 1844 - 1905.
Bge = Bunge = Bunge (1829)
Boriss = Borisowska A.
Boiss = Boissier E. (*Flora Orientalis* 1879).
Borkh = Borkhausen M. B. 1760-1806.
Britt = Britton
B. S. P. = Britton, Sterns & Poggenberg.
Cass = Cassini
Carr = Carriere
Cav = Cavanilles
Cham = Chamisso Adalbert
Coul = Coulter John Merle
Czern = Czerniaew (1859)
C A. M. (C. A Mey) = Meyer Carl
Curt = Curtis William 1746 - 1799
Cyr. = Cyrill = Cyrillo D + 1799 It. 6.
D. C. = De Caudolle August 1778 - 1831. mb.
DC. A. = D. A. C = De Caudolle Alfons 1806 - 1893
Don = Don Georg 1798 - 1856. An. 6.
Don D. Don David 1779 - 1841. An 6.
Desf. = Desfontaines Rene
Dcne = Decaisne Joseph
Desv = Desvaux Augustin
Dietr = Dietrich D. N. F.
Dougl = Douglas David
Dumort = Dumortier Berthelemy
Darlingt = Darlington

Dill = Dillenius
Ehr = Ehrhart Fr. 1772 - 1795 н. б.
Ehrh B. = Ehrhart B. 1700 - 1756 н. б.
Endl = Endlicher
Engl = Engler H. 1844 - 1938.
Eat = Eaton Amos
Ell = Elliott Stephen
Engelm = Engelmann George
Fisch = Fisher Ludvig von
Fedtsch = Fedtschenko B. A. 1872 - 1947.
Fr = Fries
Fzl = Fenzl
Fourn = Fournier Eugene
Froel = Froelich Joseph Alois
Fitsch = Boissner - Fitsch.
Fuchs = Fuchs Leonard 1501 - 1566.
Gelib = Gelibert Jean
Griseb = Grisebach H. R. 1844 - 1879. н. б
Ging = Gingins de Lassaraz
Gr = Gray
Graeb = Graebner
Gronov = Gronoviusn
Hall = Haller
Haussk(n) Haussknecht Carl 1838 - 1903 н. б.
Heuf = Von Heufler Ludwik 1817-1885 н. б
Hoffm = Hoffman
Hofm = Hofmeister 1824 - 1877.
Hook = Hooker William G.
Haw = Haworth Adrian H.
Hitchc = Hitchcock Albert Spear
Holz = Holzinger John
Hornem = Hornemann Jeus
Huds = Hudson Willam
Hegi = Hegi Gustav Dr 1906-1926
Haenke = Haenke
Holl = Holleck
Hol = Holes 1677 - 1761.
H. B. K. = Hamboldt, Bonplaud & Kunth
Jacq = Jacquin N. Y. 1727 - 1817 Австр. б.
Junge = Junge Johann 1587 - 1657 н. б.
Juss = Jussien
Jli. = Jjin M. M.
Juz = Juzepczuk S.
Ker = Ker J. B. 1765-1843 а з 1804 — J. Grovler.
Kit = Kitaibel P. 1757 - 1817 мад. б.
Ktze = Kuntze Otto.
Korsh = Korshinskyi S. J.
Krecz = Kreczetowicz B. J.
Kleop = Kleopiw Jn.
Klok = Klokow.
Kohl = Kohl (Опис. прир. Галичини).
Knauth = Knauth Ch. 1654 - 1716.
Knuth = Knuth R. (1912)
Kom = Komarow
Koch = Koch R.

Krycht = Krushtofowicz A.
L. = Linnaeus Carl 1707-1778.
Lam = Lamarck Jean 1744-1829 ф. б.
Led = Ledeb = Ledebour C 1785-1831
Lodd = Loddiges C. 1732-1826.
Lodd. G = Loddiges G. 1784-1846. син поп
Lindl = Lindley John 1799-1865. а. б.
Lehm = Lehmann Johann.
Less = Lessing
Lk = Link
Lamb = Lambert Aylmer B.
L'Her = L'Heritier de Brutelle
Litw = Litwinow
Lipski = Lipski W. I. 1863-1937.
Loisel = Loiseleur — Deslong.
M. B = Marshal Bieberstein 1768-1826. н. б.
Murr = Murrey I. A. 1746-1791. н. б.
Med = Medic = Medicus F. C. 1736-1808 н. б.
Maxim - Max = Maximowicz Carl
Mill = Miller Philip
Mnch = Moench
Mc M = Mac Millan Conway
Marsh = Marshall Humphrey
Mey = Meyer Ernst
Meisn = Meisner Carl
Michx = Michaux Andre
Muench = Muenchhausen Otto
Muhl = Muhlenberg Heinrich
N. E. Br. = Broun N. E 1849-1934 а. б
Nutt = Nuttall Thomas
Nees = Ness von Esenbeck
Nevski = Nevski S
Neck = Neckr
Plin S. Plinius Secundus 23-79 по Xp.
Pall = Pallas P. S. 1741-1811.
Pers = Persoon Christian H.
Poir = Poiret Jean L. M.
P. B. = Palisot de Beauvois
Prokh = Prohanow J.
Pop = Popow M.
Pojark = Pojarkowa A
Pacz = Paczoskyj I. K. 1864-1942.
R. Br. Brown Robert 1773-1858.
Roch = Rochel A. 1770-1847. ав. б
Rog = Rohowicz A. C. 1812-1878. ю. б
Rchb = Reichenbach
Roem = Roemer
R. S. = Roemer & Schultes I. A.
Raf (Rafz) = Rafinesque Schmaltz
Rich = Richard A. 1794-1852.
Rostk = Rostkovius
Rottb = Rottboell
Retz = Retzius Anders
Richards = Richardson John
Rupr = Ruprecht Franz

Rydb = Rydberg Per
Rumph = Rumphius (1743)
Ster = Sternberg 1761-1831 ав. б
Stev = Steven Chr. 1781-1863.
Stew = Stewart 1832-1873.
Ser = Seringe N. Ch. 1776-1858 ф. 6.
Steud = Steudel Ernest. G. 1763-1856.
Schult = Schultes I. A. 1773-1831
Spreng (Spr) = Sprengel Kurt 1847-1918
Schk = Schkuhl
Schrad = Schrader H. A.
Schreb = Schreber
Scop. = Scopoli Johann.
Sibth = Sibthorp
Sm. Smith
Sav = Savi
Savul = Savulescu
Schum = Schumacher
Schouw = Schouw (Скай) 1822 Дан. б.
Schmalh = Schmalhausen
Salisb = Salisbury Richard.
Sarg = Sargent Charles
Schwein = Schweinitz Lewis
Sw = Swartz
Schlecht = Schlechtendal н. б
Sumn = Sumnewicz
Tourn = Tournefort
Trin = Trinius Karl B.
Tratt = Trattenick
Tuckerm = Tuckerman
Trautw = Trautvetter E. R. (1837)
T. G. = Torney John & Grey Asa
Torr = Torrey John
Turcz = Turczaninow N.
Uechtr = Uechtritz (1876)
Uhr = Uhrinskyj K. A. у. б
Ung = Unger 1800-1870.
Vent = Ventenat E. P.
Vierh = Vierhappen F.
Vill = Villars
Vaill = Vaillant
Vved = Vvedenski
Vass = Vasylshenko I. T. у. н.
Willd = Willdenow Carl 1765-1812.
Weitst (Wet) = Weltstein 1862-1931
Wikst = Wikstroem I. E. 1789-1856. Швд.
Weinm = Weinmann J. G. 1737-1745. б
Wahlenb (Wahl) = Wahlenberg George
Wangh = Wangenheim
Walt = Walter Thomas
Wat = Watson Sereno
Wol = Woll = Woloschczak у. б.
Woron = Woronin M. C. 1838-1903.

RESUME

In his work the author compiled data from all accessible to him botanical and scientific literature concerning plants which constitute the flora of Ukraine, and which, in the international nomenclature of plants, bear as the names of their species the name of Ukraine, or the names of Ukrainian regions, provinces, towns, mountains, rivers, sea, steppe etc.

In addition to this he has included the plants which bear the names of primeval inhabitants of Ukraine, 1000 years before our era — Cimmerians, Scythians, Sarmatians, who, according to Herodotus, were the ancestors of Ukrainian people. He has also added those plants which have the name "Ruthene" — the old name for Ukrainians.

In a separate section under the heading "Ucrainica in Paleobotany" the author has collected all plants bearing the name ucrainica which grew in Ukraine in pre-glacial period, when tropical and sub-tropical climate prevailed in Europe. The fossils of these plants were found during geological excavations in Ukraine and are preserved in museums. Further, there is a section dealing with plants bearing as the name of species the name "Pontica" designating the southern part of Ukraine including Crimea, which has, the so called, "pontic" flora.

Near the end of this Ucrainica the author has listed plants which have as the names of genera and species the names of Ukrainian scientists and botanists, as well as the plants which were discovered, classified and named by Ukrainian botanists, whose names are listed at the end of names of plants.

In conclusion, the author gives the reasons why this Ucrainica in botany is, comparatively, so copious (over 230 plants — if not many more).

The following reasons are given:

- 1) Abundance of Ukrainian flora attracted (in the past) natural scientists to come to Ukraine for explorations.
- 2) In ancient times (X - XII centuries) Ukraine was a great, cultured and well organized state which conducted wide cultural, commercial and diplomatic relations with the Western World (e. g. dynastic marriages, Ukrainian youth studying in western

schools, scientists from the West travelled in Ukraine, etc.). Kyiw was the cultural centre of Eastern Europe, where western youth often used to come to study.

3) Ukrainian people were cultured, hospitable and amicable. There were many educated people in Ukraine. Foreign travellers were gladly welcomed.

4) Ukrainian people were always the lovers of nature. This is attested by: rich folklore about nature, rich native plant nomenclature, knowledge of medicinal properties of herbs passed on by tradition from immemorial times. Thus Ukrainian people helped the western research scientists in their studies on Ukrainian soil.

As the result of all this, scientific world honored Ukraine and its people by giving Ukrainian names to several new plants. In its turn, this terminology has enriched the international terminology.

As an addenda the author gives:

- 1) list of full names of the men who discovered and named the plants of European and American flora.
- 2) the key to the systematics of all higher plants of European flora in Ukrainian language.

OTHER ABBREVIATIONS:
СКОРОЧЕННЯ В ТЕКСТІ:

Син., = — синонім (рівнозначна назва іншого автора).	Цм., = — центіметр
Var., = — Varietas — відміна	М., = — метр.
Sp., = — Species — вид	Вин., = — винайшов винахід.
Spp., = — Subspecies — підвид	хор., = — хорониться (зберігається).
Род., = — родина	можл., = — можливо.
Оп., = — опис: — описав (ли) ще	(Мак.?), = — Маковецький (здається).
Вис., = — височина	(?), = — не знайшов автора назви рослини.
Довж., = — довжина	

LITERATURE:

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

- Bieganski I. — Hodowla ziol lekarskich 1934.
- Budd A. C. — Plant of the Farming and Ranching areas of the Canadian Prairies 1952.
- Cassell's Latin Dictionary (Latin English and E. L.) Oxford.
- Clark George H. — Farm weeds of Canada 1923. Depart. of Agric. Ottawa Dominion Experiment Station Beaverlodge 1937-47. Alberta. — Canada.
- Foerster K. — Winterhartebuetenstauben und Straucher der Neu Zeit 1924, Leipzig.
- Hales F. J. — "Selected Western Flora", 1915.
- Hegi, G. — Illustrirte Flora von Mittel Europa 1908, Muenchen.
- Hegi, G. — Alpen Flora von Bayern, Oestereich und Schweiz 1922, Muenchen.
- Makowiecki S. — Słownik botaniczny Lacinsko-małoruski 1936. Krakow, A. Bl.
- Makowiecki S. — Drzewa i krzewy ozdobne 1937 Lwow - Warszawa.
- Medsger Oliver P. — Edible wild plants 1939. New York.
- Renner O. prof. Dr. von — Fuehrer durch die Gewachshaeuser des Botanischen Gartens 1951. Muenchen.
- The New International Encyklopedia — 1906.
- The Wise Garden Encyklopedia 1951. New York.
- Unbegau B. — L'origin du nom des Ruthenes 1953. УВАН. Вінніпег.
- Webster's New International Dictionary 1911.
- Pellet F. — American Honey Plant — 1930.
- Dillman A. C. — Classification of Flax Varieties 1946. Depart. Agriculture Washington 1953.
- Алехін В. — Географія растеній, 1950.
- Берг Л. С. — Природа СССР, 1938 Кнів - Харків.
- Боровський М. (Седлачек) — Атлас Вищих і Нищих Ростин (баревні мал.) 1925 Ужгород Т-во Просвіта.
- Боровський М. — Календар цвітіння і нектарування рослин (кілька літні фенологічні досвіди в ботанічних садах Варшава (1920 - 21, Прага (ЧСР) 1922 - 26 і Львів — 1927 - 1930.
- Боровський М. — Методайні рослини, 1931 Львів. Вид. "Сіл. Господар".
- Боровський М. — Матеріали з Садівн. і Городн. до Україн. Енцикл. Українознавства 1948, 1954.
- Бологовськая, Р., Катінська Ю., Попова Н. — Сорта Ягодних Культур. 1937 Вс. Ак. Наук.
- Буряни України. 1937, Академія Наук УССР. Інститут Ботаніки.
- Брокгауз Ф. — Енциклопедіческий Словарь 1890 - 1907.
- Верхрацький І. — Ботаніка на вищі кляси школ середніх 1896.
- Гринченко Б. — Словар української мови. 1907 - 1909.
- Глухов М. — Важнейші медоносні растенія 1937.
- Динь А. — Ботаніка (підручник для гімназій) 1946. Ганновер.
- Лисенко Л. — Дикоростучі кормові злаки, України, 1952 Наук. Бюлет. УТГ Мюнхен.
- Любіменко — Курс общей ботаніки 1923. Берлін.
- Мельник М. — Українська Номенклатура Вищих Ростин 1922, Львів НТШ.

- Махів Г. — Ґрунти і Рослинність України. Енцикл. Українознавства 1949, Мюнхен.
- Монтерверде Н. А. — Ботаніческий Атлас — СПБ. 1916.
- Осадча - Яната Н. — Лікарські рослини, що їх уживає населення право- бережної України в народній медицині, 1949 Авгсбург, УВАН.
- Полянський Ю. — Ґеологія України, (Енцикл. Українознавства) 1949, Мюнхен.
- Розгін І. — Степовий заповідник в Україні, Наукові Записки УТГІ (IV) 1948, Регенсбург.
- Руководство по апровації сільськохозяйствених культур т. II ст. 309 Вид. Мініст. Сел. Хоз. ССР. Москва, 1949.
- Станков С. С. і Талієв В. М. — Определитель Виших Растений Евр. часті ССР 1949. Москва.
- Тулінцев В. — Декоративное Садоводство. 1950.
- Шухевич В. — Народні Назви ростин на Гуцульщині, 1929.
- Землинський С. Є. — Лекарственные растения ССР. 1951. Москва.

З МІСТ

	Стор.
Від автора	5
Вступні уваги	6
I. Місцеве назовництво	8
1. <i>Ukrainica</i>	8
2. <i>Ruthenica</i>	11
3. <i>Podolica</i>	15
4. <i>Carpatica</i>	17
5. <i>Taurica</i>	19
6. <i>Galiciana et Lodomoriensia</i>	25
7. <i>Polesica</i>	26
8. <i>Bassarabica</i>	27
9. <i>Borysthenica. Tyraica. Hypanica, Tanaitica,</i> <i>Donetzica, Euxinica</i>	28
10. <i>Odessana, Kioviensis, Charkoviensis etc</i>	32
11. <i>Stepposa</i>	34
12. <i>Scythica. Sarmatica, Cimmerica</i>	36
13. <i>Pontica</i>	38
14. <i>Ukrainica Paleobotanica</i>	41
II. Особове назовництво	43
Класифікація вищих рослин європейської флори	50
Список повних прізвищ авторів рослинних назв	54
Резюме в англійській мові	58
Скорочення в тексті	60
Література	61
Зміст в англійській мові	64

CONTENTS

	Page
Preface	5
Introduction	6
I. Toponymy	8
1. <i>Ukrainica</i>	8
2. <i>Ruthenica</i>	11
3. <i>Podolica</i>	15
4. <i>Carpatica</i>	17
5. <i>Taurica</i>	19
6. <i>Gallicana et Lodomoriensia</i>	25
7. <i>Polesica</i>	26
8. <i>Bassarabica</i>	27
9. <i>Borysthenica. Tyraica. Hypocnica, Tanaitica, Donetzica, Euxinica</i>	28
10. <i>Odessana, Kioviensis, Charkoviensis etc.</i>	32
11. <i>Stepposa</i>	34
12. <i>Scythica. Sarmatica, Cimmerica</i>	36
13. <i>Pontica</i>	38
14. <i>Ukrainica Paleobotanica</i>	41
II. Anthroponomy	43
Classification of plants	50
List of Abbreviations	54
Resume in English	58
Literature	61

AMERICAN NAME SOCIETY

Incorporated as a non-profit organization under the law of the State of Illinois
announces the publication of its quarterly

NAMES

Editor: Prof. E. Gudde, ANS Secretary - Treasurer.

Annual subscription: \$5.00

Published by the University of California Press
BERKELEY 4, Calif. USA.

AMERICAN NAME SOCIETY

Executive

ELDON C. SMITH, President

322 Sherman Avenue, Evanston, Illinois

VILHJALMUR STEFANSON, First Vice-President

MEREDITH F. BURRILL, Second Vice-President

KEMP MALONE, Third Vice-President

HENRY KARPENSTEIN, Treasurer

ERWIN G. GUDDE, Executive Secretary and Editor of Names

Board of Managers

HENRY E. ABT
P. E. PALMER
LOUISE POUND
J. B. RUDNYC'KYI
GEORGE P. WILSON
WALTER YUST

Editorial Board

MADISON S. BEELER
MARGARET M. BRYANT
DEMETRIUS J. GEORGACAS
MAMIE MEREDITH
H. F. RAUP
ELSDON C. SMITH

ЗАУВАЖЕНИ ПОМИЛКИ

Ст. 10. Rumex ukrainicus Fisch. (а не Fish).

Ст. 11. Fritillaria ruthenica... в тексті є слово асимілювалась. А треба
Акліматизувалась.

Ст. 23. Orchis tauricas a має бути tauricus.

Ст. 24. Tulipa koktebelica в тексті україн.: в Криму (Коктебель) —

Ст. 44. Scorzonera Tau Saghyz (текст злучити)

ONOMASTICA

A topo- and anthroponymic series edited twice a year by
J. B. Rudnyc'kyj

To date the following issues have been published:

ONOMASTICA I: The Term and Name "Ukraine" by J. B. Rudnyc'kyj, 132 p. Winnipeg, 1951. Price \$1.50.

ONOMASTICA II: Canadian Place Names of Ukrainian Origin by J. B. Rudnyc'kyj, 88 p. Winnipeg, 1951. Price \$1.00.

ONOMASTICA III: The Names "Galicia" and "Volynia" by J. B. Rudnyc'kyj, 32 p. Winnipeg, 1952. Price \$0.50.

ONOMASTICA IV: The Name "Ukraine" in South-Carpathia by B. Barvins'kyj, 16 p. Winnipeg, 1952. Price \$0.50.

ONOMASTICA V: L'origine du nom des Ruthénes par B. O. Unbegun, 13 p. Winnipeg, 1953. Prix \$0.50.

ONOMASTICA VI: Contribution to the Methods in Onomastics by G. M. Lucyk, 24 p. Winnipeg, 1953. Price \$0.50.

ONOMASTICA VII: Canadian Toponymy and the Cultural Stratification of Canada by W. Kirkconnell, 16 p. Winnipeg, 1954. Price \$0.50.

ONOMASTICA VIII: Guagninus' Toponymy of 1611 by O. Kupranec', 32 p. Winnipeg, 1954. Price \$0.50.

Obtainable at:

U V A N

P. O. Box 3597,

Station B,
Canada.

Winnipeg, Man.